

**„Našou prácou ukončujeme
bezdomovectvo.“**

**Výročná správa
občianskeho združenia
Vagus za rok 2025**

Obsah

1. Princípy našej práce

1. Naše poslanie
2. Vízia a prístup

2. Odbornosť

1. Tímy a funkcie zamestnankýň a zamestnancov OZ Vagus
2. Externé spolupracovníčky a spolupracovníci
3. Vzdelávanie zamestnankýň a zamestnancov OZ Vagus
4. Spolupráca s vysokými školami a odborná prax vo Vaguse
5. Externé vzdelávanie

3. Problematika ľudí bez domova – ako sa vyvíjajú vybrané oblasti

1. Vývoj počtu ľudí žijúcich v chudobe
2. Politické riešenie bezdomovectva
3. Právo na bývanie a nedostupnosť bývania
4. Právo na zdravie a rozšírenie zdravotnej starostlivosti

4. Hájime práva ľudí bez domova – advokačné aktivity v roku 2025

1. Akčný plán k Národnej koncepcii prevencie a ukončovania bezdomovstva na rok 2025
2. Násilie voči ľuďom bez domova a zhromaždenie proti násiliu
3. Platformy, v ktorých pôsobíme

5. Naše programy a služby v roku 2025

1. Streetwork – terénna sociálna práca
2. Domec – nízkoprahové denné centrum
3. Medzimiesto – integračný program

6. Vybrané príbehy ľudí, s ktorými pracujeme

1. Príbehy zo Streetu
2. Príbehy z Domca
3. Príbehy z Medzimiesta

7. OZ Vagus vo verejnom priestore

1. Časopis Z ulice
2. Komunikačné kampane, Street Food a Čoje
3. Výzvy k všímavosti
4. Deň otvorených dverí v Domci a podcast Otcovia v plienkach
5. Noc vonku 2025 – tretíkrát celoslovensky

6. Vagus na TEDxBratistava
7. Ocenenia v sociálnej oblasti a v oblasti komunikácie

8. Komunita našich podporovateliek a podporovateľov

1. Podpora od štátu a samosprávy
2. Firemní partneri a podpora z nezisku
3. Stretnutie našej komunity

9. Zdroje

10. Financie

1. Princípy našej práce

Naše poslanie

Poskytujeme čo najkvalitnejšie služby pre čo najväčší počet ľudí bez domova v Bratislave. Okrem našich troch stálych programov vytvárame aj nové služby, pričom vždy vychádzame z overených prístupov a metód zo zahraničia.

Naším základným východiskom je vykonávanie odbornej sociálnej práce založenej na rešpektovaní každého človeka, jeho prežívania a aktuálnej životnej situácie. K ľuďom, s ktorými pracujeme, pristupujeme individuálne. Základným princípom pri ukončovaní bezdomovectva je totiž pocit ľudskej hodnoty.

Vízia a prístup

S ľuďmi bez domova pracujeme dlhodobo. **Naším cieľom je poskytnúť pomoc všetkým, ktorí to potrebujú a chcú, bez ohľadu na ich momentálnu situáciu alebo dôvod, prečo sa ocitli v náročnom životnom období. Angažujeme sa tiež v spoluvytváraní verejných politík v oblasti extrémnej chudoby a bezdomovectva na lokálnej aj celonárodnej úrovni. Verejne hájime práva tých, ktorí prišli o svoj domov alebo im bezdomovectvo ešte len hrozí.**

Naša práca s ľuďmi bez domova je rešpektovaná odbornou a laickou verejnosťou, o čom svedčia rôzne medzinárodné aj domáce ocenenia, ako aj podpora z radov bežnej verejnosti. Výsledky našich programov pozitívne menia vnímanie témy bezdomovectva a sú dôkazom, že náš Vagus nahrádza povinnosť štátnych a komunálnych subjektov v oblasti poskytovania adekvátnej pomoci ľuďom žijúcim v rôznych formách extrémnej chudoby.

2. Odbornosť

Tímy a funkcie zamestnankýň a zamestnancov OZ Vagus

KANCELÁRIA

Ing. Alexandra Kárová - výkonná riaditeľka združenia

Mgr. Petra Červená - programová riaditeľka združenia

Mgr. Ivana Balgová - manažérka individuálneho darcovstva

Ing. Alexandra Bíla - projektová manažérka

Bc. Ronald Hierweg - finančný manažér

Mgr. Tatiana Chovancová - programová asistentka

Nikola Leginus - koordinátorka dobrovoľníctva

Bc. Dávid Lacko - koordinátor dobrovoľníctva

Mgr. Fedor Matúš - prevádzkový manažér

Mgr. Simona Müllerová - programová asistentka

Mgr. Natália Nagy - pracovníčka pre komunitné a vzdelávacie aktivity

Ing. Miroslava Šafrová - finančná manažérka

Ing. Barbara Vojtová - personálna manažérka

STREETWORK - TERÉNNÁ SOCIÁLNA PRÁCA

Mgr. Jakub Hainzl - koordinátor programu / terénny sociálny pracovník

Mgr. Lucia Haburajová - zástupkyňa koordinátora / terénna sociálna pracovníčka

Natan Hačunda - terénny sociálny pracovník

Mgr. Alexandra Humajová - terénna sociálna pracovníčka

Alica Humlová - terénna sociálna pracovníčka

Mgr. Alexandra Ostertágová, PhD. - terénna sociálna pracovníčka

Alena Pitlová - terénna sociálna pracovníčka

DOMEC - NÍZKOPRAHOVÉ DENNÉ CENTRUM

PhDr. Annamária Kaločaiová - koordinátorka programu / sociálna poradkyňa

Mgr. Andrea Macková - zástupkyňa koordinátorky / sociálna poradkyňa

Bc. Filip Janči - pomáhajúci pracovník v sociálnych službách

Bc. Augustín Juck - asistent sociálnej práce

Mgr. Ivana Klobušníková - pomáhajúca pracovníčka v sociálnych službách

Bc. Dávid Lacko - pomáhajúci pracovník v sociálnych službách

Viera Machová - asistentka sociálnej práce

Mgr. Michal Malatinec - asistent sociálnej práce

Patrícia Marková - asistentka sociálnej práce

Bc. Monika Michalíková - sociálna poradkyňa

Bc. Michala Obšitošová - asistentka sociálnej práce

Mgr. Rastislav Ollé - sociálny poradca

Bc. Viktória Okálová - asistentka sociálnej práce

Mgr. Anastasiia Ornst - pomáhajúca pracovníčka v sociálnych službách

Mgr. Zdenka Osuská - pomáhajúca pracovníčka v sociálnych službách

MUDr. Tatiana Smolárová - pomáhajúca pracovníčka v sociálnych službách

Mgr. František Smolík - pomáhajúci pracovník v sociálnych službách

Mgr. Ivana Solčanská - asistentka sociálnej práce

Adriána Stašková - asistentka sociálnej práce

Bc. Natália Šabíková - asistentka sociálnej práce

Barbora Vargová - pomáhajúca pracovníčka v sociálnych službách

MEDZIMIESTO - INTEGRAČNÝ PROGRAM

Mgr. Dominika Kráľová - koordinátorka programu / sociálna poradkyňa

Mgr. Erik Terek - zástupca koordinátorky / sociálny poradca

Mgr. Emília Čelovská - sociálna poradkyňa

Mgr. Iveta Chovancová - psychologička

Mgr. Barbara Fajtl Foltánová - sociálna poradkyňa

Mgr. Gabriela Ivanegová - psychologička

Mgr. Gabriela Paulíková - asistentka sociálnej práce

Viktoriya Silyayeva - psychologička

Adriána Stašková - asistentka sociálnej práce

Mgr. Zuzana Svíteková - sociálna poradkyňa

PhDr. Karin Štrofová, PhD. - sociálna poradkyňa

Mgr. Michaela Vašová - pracovníčka pre bytové otázky

Mgr. Viktória Vičková - sociálna poradkyňa

Externé spolupracovníčky a spolupracovníci

Accace Slovakia s. r. o. - spracovanie miezd

Coachingplus s.r.o. - poradenské a facilitačné služby

Mgr. Stanislava Fabšíková - rozvoj a komunikácia

Mgr. Petra Hricová - poradenské a facilitačné služby

Anna Kőszeghyová - účtovníctvo

Mgr. Pavol Ščasný - poradenské a facilitačné služby

Mgr. Klára Ševčík Bernátová - advokácia a fundraising

Mgr. Marta Špaleková - poradenské a facilitačné služby

Mgr. Barbora Žišková - sociálne siete

Vzdelávanie zamestnankýň a zamestnancov OZ Vagus

Rok 2025 bol z pohľadu vzdelávania a profesionálneho rozvoja našich zamestnankýň a zamestnancov opäť bohatý. Investícia do systematického vzdelávania zostáva jednou z našich dlhodobých priorít a nástrojom, ktorým prehlbujeme odbornosť, rozširujeme kompetencie a posilňujeme kapacity celých tímov.

Počas celého roka mali naše kolegyne a kolegovia príležitosť rozvíjať sa v témach, ktoré priamo súvisia s ich každodennou prácou. Vzdelávali sa v oblasti odborných metód v sociálnom poradenstve, v zákonných povinnostiach až po manažérske a komunikačné zručnosti. Vzdelávanie sme vnímali nielen ako podporu ich osobného rastu, ale aj ako cestu k zvyšovaniu kvality služieb, ktoré poskytujeme klientkám a klientom využívajúcim služby Vagusu.

V priebehu roka 2025 absolvovali naše zamestnankyne a zamestnanci nasledovné vzdelávania:

- školenie o legislatívnych zmenách – Zákonník práce,
- motivačné rozhovory,
- smútkové poradenstvo,
- znižovanie rizík v súvislosti s užívaním návykových látok,
- ako byť lepším manažérom,
- ošetrovanie otvorených rán,
- metóda Recovery star,
- krízová intervencia,
- AI akadémia pre neziskové, občianske a kultúrne organizácie,
- podávanie a prijímanie spätnej väzby, vzájomné oceňovanie,
- štandardy kvality,
- ľudské práva,
- deeskalácia konfliktov,
- komunikácia s prežívšimi násillia,
- školenie prvej pomoci.

Okrem externých školení absolvovali naše nové kolegyne a kolegovia v rámci adaptačného procesu interné školenia, ktoré viedli skúsené členky a členovia nášho tímu:

- ošetrovanie drobných rán,
- deeskalácia konfliktov a práca s klientkami a klientmi s duševnými ochoreniami,
- cieľová skupina ľudia bez domova,
- základy poradenstva.

Neoddeliteľnou súčasťou starostlivosti o tímy zostávajú pravidelné individuálne aj skupinové supervízie. Tie plnia dôležitú funkciu v prevencii vyhorenia, podporujú duševnú odolnosť a vytvárajú bezpečný priestor na reflexiu náročných situácií, zdieľanie skúseností a ďalší profesionálny rast, čo je v sociálnej oblasti obzvlášť dôležité.

Každoročnou súčasťou rozvoja združenia je aj strategické plánovanie, do ktorého je zapojené vedenie organizácie spolu s koordinátorkami a koordinátormi jednotlivých programov a programovou asistentkou. Spoločné diskusie sú príležitosťou na nastavenie ďalšieho smerovania programov, na spracovanie spätných väzieb od zamestnankýň a zamestnancov ako aj od samotných klientiek a klientov. Výstupom stretnutia sú konkrétne opatrenia a úlohy, ktoré posúvajú plnenie dlhodobých cieľov Vagusu.

Naprieč všetkými programami funguje aj pravidelná výmena informácií a vzájomná podpora prostredníctvom rôznych typov porád:

- klientské porady (zamerané na konkrétne prípady a situácie klientiek a klientov),
- pravidelné tímové porady,
- programové porady (zamerané na komunikáciu medzi tímami a manažmentom),
- celovagusové porady.

Spolupráca s vysokými školami a odborná prax vo Vaguse

Aj v roku 2025 pokračovali zamestnankyne a zamestnanci Vagusu v lektorskej činnosti pre širokú škálu pracovných kolektívov, od neziskového sektora, cez samosprávu až po štátnu správu. **Ťažiskom našej vzdelávacej činnosti zostávala problematika bezdomovectva, pričom sme účastníckam a účastníkom približovali každodennú realitu ľudí žijúcich v extrémnej chudobe a prispievali tak k búraní zaužívaných predsudkov a stereotypov.** Osobitnú pozornosť sme opäť venovali prednáškam a workshopom v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody, v ktorých sme sa zameriavali najmä na možnosti práce s odsúdenými, ktorí sa pripravujú na ukončenie výkonu trestu odňatia slobody a sú ohrození stratou bývania, prípadne už počas výkonu trestu o svoj domov prišli. Súčasťou každého školenia bolo aj predstavenie služieb Vagusu a možností, ako sa môžu jednotlivci či inštitúcie zapojiť do pomoci ľuďom bez domova. Špecifickou líniou našej vzdelávacej činnosti boli školenia určené pre mimovládne organizácie, ktorým sme odovzdávali skúsenosti a know-how.

O téme bezdomovectva, extrémnej chudoby, sociálnej práce, integrácie a komunikácie sme hovorili v rámci 7 školení pre 7 rôznych subjektov.

Školenia Vagusu pre štátnu správu, samosprávu a univerzity:

- Mestský úrad Nitra - cieľová skupina ľudí bez domova, teoretické východiská a špecifiká, vedenie rozhovoru s rôznymi typmi klientiek a klientov,
- Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave - Univerzita tretieho veku, scitlivovacia prednáška o cieľovej skupine ľudí bez domova,
- Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody Bratislava - prednáška o službách Vagusu so zameraním na integráciu ľudí, ktorí sa pripravujú na odchod z výkonu trestu odňatia slobody,
- Ústav na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou - prednáška o službách Vagusu so zameraním na integráciu ľudí, ktorí sa pripravujú na odchod z výkonu trestu odňatia slobody,

- Ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany - prednáška o službách Vagusu,
- Ústav na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce - prednáška o službách Vagusu so zameraním na integráciu ľudí, ktorí sa pripravujú na odchod z výkonu trestu odňatia slobody.

Školenia Vagusu pre neziskový sektor:

- Naděje - služby programov Vagusu.

Externé vzdelávanie

Aj v roku 2025 pokračovali zamestnankyne a zamestnanci Vagusu v lektorskej činnosti pre širokú škálu pracovných kolektívov - od neziskového sektora, po štátnu správu a samosprávu. Ťažiskom našej vzdelávacej činnosti zostávala problematika bezdomovectva, pričom sme sa účastníkom a účastníčkam približovali každodennú realitu ľudí žijúcich v extrémnej chudobe a prispievali k búraní zaužívaných predsudkov a stereotypov. Osobitnú pozornosť sme aj v roku 2025 venovali prednáškam a workshopom v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody. Tu sme sa zameriavali predovšetkým na možnosti práce s odsúdenými, ktorí sa pripravujú na ukončenie výkonu trestu a sú ohrození stratou bývania, prípadne už počas výkonu trestu o domov prišli. Súčasťou každého školenia bolo aj predstavenie služieb Vagusu a možností, ako sa môžu zapojiť jednotlivci či inštitúcie do pomoci ľuďom bez domova. Špecifickou líniou našej vzdelávacej činnosti boli školenia určené pre mimovládne organizácie, ktorým sme odovzdávali skúsenosti a know-how.

O téme bezdomovectva, extrémnej chudoby, sociálnej práce, integrácie a komunikácii sme hovorili v rámci 7 školení pre 7 rôznych subjektov.

Školenia Vagusu pre štát a samosprávu:

- Mestský úrad Nitra - Cieľová skupina ľudí bez domova, teoretické východiská a špecifiká, vedenie rozhovoru s rôznymi typmi klientiek a klientov,
- Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave - Univerzita tretieho veku, scitlivovacia prednáška o cieľovej skupine ľudí bez domova,
- Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody Bratislava - Prednáška o službách Vagusu so zameraním na integráciu ľudí, ktorí sa pripravujú na odchod z výkonu trestu odňatia slobody,
- Ústav na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou - Prednáška o službách Vagusu so zameraním na integráciu ľudí, ktorí sa pripravujú na odchod z výkonu trestu odňatia slobody,
- Ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany - Prednáška o službách Vagusu,
- Ústav na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce - Prednáška o službách Vagusu so zameraním na integráciu ľudí, ktorí sa pripravujú na odchod z výkonu trestu odňatia slobody.

Školenia Vagusu pre neziskový sektor:

- Naděje - Služby programov Vagusu.

3. Problematika ľudí bez domova – ako sa vyvíjajú vybrané oblasti

Vývoj počtu ľudí žijúcich v chudobe

Bezdomovectvo je jedna z foriem najextrémnejšej chudoby. Mať strechu nad hlavou však nestačí. Niektorí ľudia síce prebývajú v domoch či bytoch, no žijú bezdomoveckým spôsobom života. Znamená to, že majú napríklad odpojenú elektrinu, vodu a plyn a nemajú dostatok financií na zabezpečenie si základných životných potrieb. Neraz ich napĺňanie riešia práve v rámci služieb pre ľudí bez domova. Je preto v zodpovednosti štátu sledovať nielen vývoj počtu ľudí bez domova, ale aj vývoj počtu ľudí žijúcich pod hranicou chudoby a v ohrození chudoby.

Na Slovensku sa počet ľudí bez domova a čiastkové informácie o tejto skupine obyvateľstva zisťujú v rámci pravidelného sčítania obyvateľstva, ktoré štát realizuje každých 10 rokov.

Posledné takéto sčítanie prebehlo v roku 2021 a jeho výsledky ukázali, že z 5 449 270 sčítaných obyvateľiek a obyvateľov Slovenska bolo 71 076 ľudí bez domova. Ide pritom o najmenšie možné číslo. Predposledné sčítanie v roku 2011 však prinieslo výrazne nižší počet. Zo 5 379 455 sčítaných obyvateľiek a obyvateľov Slovenska bolo 23 483 ľudí bez domova¹. **Zatiaľ čo v roku 2011 tvorili ľudia bez domova 0,44 % z celkovej populácie, v roku 2021 to bolo už 1,3 % z celkovej populácie. Vyše trojnásobný nárast v priebehu desiatich rokov reflektuje zlyhávajúce verejné politiky v oblasti prevencie a ukončovania bezdomovectva, absenciu adresnej pomoci a kvalitných systémových riešení.**

Výsledky medzi poslednými dvoma čítaniami síce nemožno porovnávať jedna k jednej, pretože bola pozmenená metodológia, existujú však ďalšie typy zberu údajov, podľa ktorých počet ľudí žijúcich v chudobe naozaj rastie. Obe sčítania ľudí bez domova, resp. rozdielne metodológie zároveň nasvietili problematiku absencie legislatívneho ukotvenia pojmu „človek bez domova“ a sú dôkazom toho, ako to vyzerá, keď k nemu pristupujú rôzne inštitúcie na základe vlastného uváženia. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách vymedzuje len to, čo je nepriaznivá sociálna situácia, čo je sociálna služba a kto je jej prijímateľkou a prijímateľom, tam to však končí. S následkami tejto nedostatočnej právnej či terminologickej úpravy sa stretávame pri poskytovaní sociálnych služieb často aj my.

Čo by sa zmenilo, ak by bol pojem „človek bez domova“ súčasťou slovenskej legislatívy:

- zjednodušený prístup k psychiatrickej zdravotnej starostlivosti či liečbe závislostí,
- sprístupnenie a zjednodušenie získania sociálneho alebo mestského nájomného bývania,
- zjednodušený prístup k sociálnym službám (napr. zohľadnenie životnej situácie pri prijímaní do zariadení bez zdĺhavého byrokratického procesu),
- adresná pomoc vo forme vybraných sociálnych dávok,
- realizácia a uplatňovanie práv ľudí bez domova (napr. výnimky počas pandémie COVID-19 a vyhláseného výnimočného stavu, počas ktorého dostávali ľudia bez domova pokuty napriek tomu, že objektívne nemohli dodržiavať zákaz vychádzania),

¹ Zdroj: Štatistický úrad SR. 2024. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021 [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/jdx4> [cit. 2026-05-05].

- možnosť zjednotenia metód zberu dát, ich kvalitnejšie vyhodnocovanie a následné systematickejšie nastavovanie komunitných plánov na lokálnej úrovni či verejných politík na celonárodnej úrovni,
- systematický prístup k prevencii a ukončovaniu bezdomovectva.

Pri vyslovení slovného spojenia „človek bez domova“ sa väčšina z nás vybaví stereotypná predstava muža v stredných rokoch, pod vplyvom alkoholu, v špinavom oblečení a s igelitkami okolo seba. Takýchto ľudí bez domova nazývame aj “viditeľnými”, pretože je ich nepriaznivá sociálna situácia zrejmá od prvého pohľadu. **Ich stav však odráža najmä nedostupnosť sociálnych služieb a iných foriem pomoci, ako aj problematiku dlhodobého bezdomovectva ako takého.** Vo Vaguse však pracujeme aj s množstvom rôznych iných podskupín ľudí bez domova, pričom medzi najčastejšie patria osamelé seniorky a seniori, odchovankyne a odchovanci z detských domovov, týrané ženy a ľudia zažívajúci domáce a rodovo podmienené násilie, ľudia, ktorí sú súčasťou marginalizovaných skupín, ľudia, ktorí sa narodili do generačnej chudoby, ľudia s ťažkým zdravotným postihnutím, psychiatrickými chorobami, psychickými problémami, či ľudia v akútnej životnej kríze. Verejnosť by často na prvý pohľad nepredpokladala, že patria do širokej skupiny ľudí bez domova. **Traduje sa, že až 80 % ľudí bez domova je v skutočnosti „neviditeľných”, teda sa nedajú priradiť k tejto skupine obyvateľstva len na základe ich vzhľadu.**

Najkomplexnejšiu terminológiu priniesla tzv. ETHOS typológia, ktorá definuje domov ako dôstojné, bezpečné a zdravotne vyhovujúce miesto, kde má človek súkromie, príležitosti na budovanie vzťahov a má k nemu právny nárok. O vylúčení z bývania hovorí v prípade, ak chýba akýkoľvek z týchto aspektov.

Poznáme nasledovné typy bezdomovectva:

- pouličné bezdomovectvo (týka sa ľudí, ktorí prespávajú na ulici či v nocľahárňach),
- ľudia, ktorí prespávajú dočasne u rodiny či známych,
- ľudia, ktorí sú dlhodobo hospitalizovaní v nemocnici, sú vo výkone trestu odňatia slobody alebo žijú v rôznych sociálnych zariadeniach a nemajú sa kam vrátiť,
- ľudia, ktorí bývajú bez zmluvného vzťahu či v násilných domácnostiach, žijú v každodennej neistote a majú síce strechu nad hlavou, avšak bez dostatočného pocitu bezpečia,
- ľudia, ktorí svojím zjavom a zovňajškom nevyvolávajú dojem, že by mohli patriť do skupiny ľudí bez domova, ale v skutočnosti žijú v nevyhovujúcich podmienkach, ktoré sú stiesnené a technicky či zdravotne nevyhovujúce.

Okrem samotných ľudí bez domova je potrebné venovať pozornosť a smerovať odbornú pomoc aj ľuďom žijúcim v chudobe či ľuďom, ktorí sú chudobou alebo sociálnym vylúčením ohrození. Vývoj takýchto dát zisťuje štát v rámci európskej zjednotenej metodológie pod názvom EU SILC. **Výstupy sú žiaľ opäť alarmujúce. Od pandémie COVID-19, teda od roku 2020 každoročne stúpal počet ľudí ohrozených chudobou ako aj ľudí žijúcich v chudobe. Od roku 2015 do roku 2020 podiel týchto ľudí pritom každoročne klesal a rok 2025 bol prvým rokom po dlhej dobe, kedy bol konečne opäť zaznamenaný pokles.**

V rámci výberového zisťovania sa skúmali 3 dimenzie, teda rozmery chudoby²:

² Zdroj: Štatistický úrad SR. 2026. Chudoba a jej dimenzie v roku 2025 [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/qvdhj> [cit. 2026-05-05].

1. miera príjmovej chudoby,
2. miera závažnej materiálnej a sociálnej deprivácie,
3. miera veľmi nízkej intenzity práce.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia (= riziko chudoby alebo sociálneho vylúčenia)	14,8	15,6 %	16,5 %	17,6 %	18,3 %	16,7 %
miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia (= riziko chudoby alebo sociálneho vylúčenia)	800 000 osôb	800 000 osôb	890 000 osôb	943 000 osôb	980 000 osôb	895 000 osôb
1. miera rizika príjmovej chudoby (= život pod hranicou príjmovej chudoby)	11,4 %	12,3 %	13,7 %	14,3 %	14,5 %	12,2 %
1. miera rizika príjmovej chudoby (= život pod hranicou príjmovej chudoby)	615 000 osôb	660 000 osôb	735 000 osôb	766 000 osôb	778 000 osôb	651 000 osôb
mesačná hranica rizika príjmovej chudoby pre 1-člennú domácnosť (jednotlivec)	435 eur	424 eur	441 eur	461 eur	509 eur	650 eur
mesačná hranica rizika príjmovej chudoby pre domácnosť 2 dospelých a 2 deti do 14 rokov	914 eur	890 eur	926 eur	967 eur	1 068 eur	1 364 eur
2. miera závažnej materiálnej a sociálnej deprivácie	5,9 %	5,7 %	6,3 %	7,0 %	7,6 %	7,0 %
2. miera závažnej materiálnej a sociálnej deprivácie	318 000 osôb	306 000 osôb	340 000 osôb	375 000 osôb	408 000 osôb	375 000 osôb

podiel osôb v celkovej populácii v %, ktorá čelí vynútenému nedostatku v najmenej 7 položkách zo zoznamu 13-tich položiek materiálnej a sociálnej núdze: 1. nedoplatky spojené s hypotékou, nájomným, úhradou za energie, splácaním nákupov na splátky a iných pôžičiek 2. schopnosť dovoliť si ísť raz za rok na 1 týždeň dovolenky mimo domu, 3. schopnosť dovoliť si jesť jedlo s mäsom, kuraťom, rybou (alebo vegetariánskou obdobou) každý druhý deň, 4. schopnosť čeliť neočakávaným výdavkom vo výške sumy stanovenej ako mesačná národná hranica rizika chudoby za obdobie predchádzajúceho roka, 5. domácnosť si nemôže dovoliť automobil, 6. schopnosť domácnosti finančne si dovoliť udržiavať doma primerané teplo, 7. nahradiť opotrebovaný nábytok novým (nie secondhandovým), 8. nahradiť obnosené šatstvo novým (nie secondhandovým), 9. mať k dispozícii dva páry topánok vhodnej veľkosti (vrátane jedného páru topánok, ktoré sú vhodné do každého počasia), 10. dovoliť si každý týždeň utrátiť malú sumu peňazí na seba (bez toho, aby bolo potrebné s niekým sa radiť), 11. pravidelná účasť na voľnočasovej aktivite (šport, návšteva kina, koncertu a pod.), 12. stretnutie s priateľmi/rodinou (príbuznými) za účelom posedenia pri jedle/pití najmenej raz za mesiac, 13. pripojenie k internetu v domácnosti.	
3. miera veľmi nízkej intenzity práce	3,3 % 3,9 % 3,0 % 3,6 % 3,8 % 3,1 %
podiel všetkých osôb vo veku 0-64 rokov žijúcich v domácnostiach, v ktorých členky a členovia v pracovnom veku odpracovali počas predchádzajúceho roka menej ako 20% z ich celoročného pracovného potenciálu, pričom referenčná populácia bola upravená tak, aby nezahŕňala osoby na dôchodku a študentstvo	

Na Slovensku je najviac ľudí ohrozených príjmovou chudobou, ich najčastejším problémom je teda nízky príjem. Zaradenie medzi tzv. pracujúcu chudobu pritom v roku 2025 hrozilo každej 10-tej pracujúcej Slovenke či Slovákovi, čo je dvojnásobný nárast za posledných 5 rokov³ a predstavuje to nielen sociálny, ale aj ekonomický problém.

³ Zdroj: Trend. 2025. Veľký problém konsolidácie: počet pracujúcich Slovákov ohrozených chudobou dramaticky rastie [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/dquuy> [cit. 2026-05-05].

Politické riešenie bezdomovectva

V roku 2025 predstavovali podobne ako v predchádzajúcich rokoch najväčšie prekážky v prevencii a ukončovania bezdomovectva nedostatočný počet sociálnych služieb, neadresná pomoc, absencia systémových riešení, ale aj tzv. konsolidačné balíčky a ďalšie štátne opatrenia, ktoré neprihliadali na problémy ľudí žijúcich v chudobe.

Obrovský problém stále ostáva tzv. dlhodobé bezdomovectvo, ktoré trvá 10 a viac rokov a v ktorom žije neuveriteľných 40 % ľudí bez domova⁴. Tento fakt slúži ako jeden z množstva dôkazov o nefunkčnosti záchrannej siete pomoci, nedostatku sociálnych služieb a najmä nezájmu političiek a politikov riešiť problematiku extrémnej chudoby. Pridruženým problémom je následná dĺžka, ktorú ľudia bez domova potrebujú na návrat späť do bežného života. **Človek totiž na reintegráciu potrebuje minimálne raz tak dlhú dobu, akú strávil na ulici.**

Ľudia bez domova potrebujú nízkoprahové služby na uspokojovanie základných životných potrieb, služby krízovej intervencie, pomoc v teréne či nocľah. Jednou z najcennejších služieb je tiež základné a špecializované sociálne poradenstvo, v rámci ktorého sa riešia dôvody ústiace do bezdomovectva či stabilizácia aktuálnej situácie. V Bratislave všetky tieto služby nepokrývajú ani 20 % z celkovej skupiny ľudí bez domova, čo znamená, že 80 % z nich sa denne nedostane k žiadnemu typu služieb, lebo sú plne vyťažené.

Napriek tomu ani Bratislavu neobchádza fenomén migrácie ľudí v núdzi do veľkých miest. Je tomu tak aj preto, že je dostupnosť sociálnych služieb vo zvyšku krajiny ešte alarmujúcejšia. Niektoré typy služieb, napríklad nocľahárne a útulky, financuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, iné, ako napríklad nízkoprahové denné centrá, spadajú pod kompetencie obcí.

Prehľad počtu nocľahární a útulkov a výšky ich financovania zo strany Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR			
	rok 2023	rok 2024	rok 2025
Počet nocľahární financovaných ministerstvom práce	50 nocľahární	49 nocľahární	54 nocľahární
Počet útulkov financovaných ministerstvom práce	31 útulkov	32 útulkov	32 útulkov
Celková výška financovania	6 325 260 eur	7 992 600 eur	8 790 448 eur

Najlepším spôsobom, ako ukončovať bezdomovectvo, je predchádzať mu. Pre ľudí žijúcich v chudobe môže aj banálny problém či nečakaný výdavok znamenať tak extrémny prepád, že sa z neho nedokážu dostať späť. Bez politickej vôle a odhodlania meniť verejné politiky a

⁴ Zdroj: ONDRUŠOVÁ, D., GERBERY, D., FICO, M., FILA DELFIOVÁ, J., GRANDTNEROVÁ, L., LORENZ, I. (2015). Ľudia bez domova: príprava a realizácia empirického výskumu, analýza nástrojov prevencie a riešenia bezdomovectva. Bratislava (IVPR).

pripravovať adresné riešenia sa však nikdy nepodarí dodržiavať základné ľudské a sociálne práva všetkých obyvateľiek a obyvateľov Slovenska.

Aj preto nás nesmierne potešilo prijatie prvej Národnej koncepcie prevencie a ukončovania bezdomovstva, na ktorej tvorbe sa podieľal aj Vagus. Táto koncepcia prijatá v roku 2023 obsahuje 8 kľúčových oblastí, na ktoré nadväzujú špecifické ciele aj s navrhovanými opatreniami.

Kľúčové oblasti historicky prvej Národnej koncepcie prevencie a ukončovania bezdomovstva:

1. prevencia,	služby a sociálnoprávna ochrana,
2. bývanie,	6. správna oblasť,
3. zdravie,	7. vzdelávanie a scitlivovanie
4. zamestnanosť,	verejnosti,
5. sociálne zabezpečenie, sociálne	8. dáta a štatistiky.

Zároveň bol ku koncepcii v roku 2024 schválený aj Akčný plán na roky 2024 – 2026. Jeho súčasťou sú konkrétne kroky, prostredníctvom ktorých budú aktivity z koncepcie pretavované do praxe. Na jeho tvorbe sme sa taktiež podieľali. Oba dokumenty sú dôležité strategické nástroje na pomoc ľuďom v núdzi, je však potrebné, aby sa v rámci ich naplňovania dohliadalo na kvalitu výstupov.

Problematika dávky v hmotnej núdzi

Strategické dokumenty na celonárodnej úrovni sú nesmierne dôležité, rovnako dôležitá je však tiež čo najrýchlejšia a priama pomoc ľuďom v núdzi. Jednou z prvých foriem pomoci predstavuje dávka v hmotnej núdzi. Okrem toho, že je absolútne nedostačujúca, mnohí ľudia žijúci v chudobe na ňu z rôznych dôvodov nedostiahnu. **V roku 2025 predstavovala táto dávka sumu 86,50 eur pre jednotlivca, pričom najlacnejšia posteľ na ubytovni v Bratislave stojí mesačne 150 eur. O dávku treba žiadať v mieste trvalého bydliska, ktoré býva často desiatky kilometrov od miesta, kde ľudia reálne žijú a tak musia najskôr prekonať bariéru v podobe prehlásenia trvalého pobytu. Pri príjme nad 284 eur mesačne, čo je suma vnímaná ako hranica životného minima, štát už človeka prestáva považovať za odkázaného a na túto dávku stráca nárok. Je však jasné, že z ani tejto sumy sa vyžiť nedá⁵. Okrem toho musia žiadatelia a žiadateľky doložiť množstvo dokladov, pretože systémy úradov nie sú prepojené. Pre človeka bez stabilnej adresy, peňazí a prístupu k hygiene je to často nezvládnuteľné.**

Napriek tomu ľudia žijúci v chudobe zažili v roku 2025 ďalšiu ranu v podobe novely zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti, ktorú minister práce, Erik Tomáš, nazval aj ako „zákonom proti lenivosti“. Od 1. septembra 2025 totiž každý človek, ktorý odmietne vhodnú pracovnú ponuku z úradu práce, stratí nárok na dávku v hmotnej núdzi (pri prvom odmietnutí na jeden mesiac, pri opakovanom na tri mesiace). Dôvodom na odobratie dávky bude aj porušenie pracovnej disciplíny či zneužívanie tzv. péeniek. Štát chce takto motivovať k práci až 43-tisíc ľudí, ktorí dnes poberajú dávky a nie sú evidovaní na úradoch práce. Pre tých, ktorí prijímú prácu, je pripravený postupný útlm dávky. Prvé dva mesiace ju budú dostávať v plnej výške, neskôr sa bude znižovať až na 25 %. Prácu majú sprostredkovať najmä sociálne podniky a to v sezónnych prácach v poľnohospodárstve, lesoch, pri čistení riek či údržbe ciest⁶. **Zamestnávanie ľudí bez domova a ľudí žijúcich v chudobe je dôležitým prvkom zlepšovania ich nepriaznivej sociálnej situácie, samotná dávka v hmotnej núdzi však nie je a nemôže byť nástrojom zvyšovania zamestnanosti. Má byť základnou záchrannou sociálnou sieťou, nie nástrojom aktivácie. Mnohé poberateľky a poberatelia sú totiž z rôznych subjektívnych aj objektívnych dôvodov nezamestnateľní. Žijú ďaleko od vybudovanej infraštruktúry alebo žijú v tak extrémnej**

⁵ Zdroj: Denník N. 2025. „Zo sociálnych dávok sa žiť nedá.“ Rozhovor s Karin Štrofovou, sociálnou pracovníčkou o tom, prečo sú dávky pre ľudí bez domova na Slovensku prakticky nedostupné [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/mndep> [cit. 2026-05-05].

⁶ Zdroj: Denník E. 2025. Začal platiť „zákon proti lenivosti“. Za odmietnutie práce už hrozí strata dávky [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/ksil2> [cit. 2026-05-05].

chudobe, že nedokážu prácu vykonávať či do nej pravidelne chodiť. Odobratie tejto dávky tak ľudí uvrhne do ešte väčšej chudoby.

Problematika energopomoci

Energopomoc mala byť adresnou pomocou pri raste cien energií, no v praxi sa peniaze rozdeľovali plošne, konkrétne 90 % väčšinovej populácie. Vyňatých bolo len 10 % najbohatších ľudí. Najchudobnejšie domácnosti z nej získavali minimum, pretože mali veľmi nízku spotrebu plynu a elektriny. Často totiž vykurejú drevom alebo dokonca spaľujú rôzny odpad. **Od roku 2021 do roku 2024 Slovensko na zastropovanie cien energií minulo 4 miliardy eur⁷. Ak by tieto prostriedky smerovali len k energeticky chudobným domácnostiam, čo je asi 18 % všetkých domácností (teda približne 330 000 domácností), každá by mohla dostať približne 10 000 eur. To je dosť na zateplenie, výmenu okien či elektrospotrebičov.** Energetická chudoba sa týka najmä rodín s deťmi, dôchodkýň a dôchodcov a jednozárobkových domácností. Medzi najčastejšie environmentálne, sociálne a zdravotné dôsledky patria znečistený vzduch, plesne v bytoch či podvýživa detí. Na Slovensku stále chýba funkčná stratégia aj spolupráca medzi inštitúciami, hoci definícia energetickej chudoby už bola pripravená. Odborníčky a odborníci upozorňujú, že problém sa nerieši systémovo a prevencia by bola oveľa lacnejšia a účinnejšia než krízové zásahy.

Právo na bývanie a nedostupnosť bývania

Právo na bývanie tvorí jeden z pilierov práva na dôstojný život. Jeho dodržiavanie zo strany štátu neznamená, že každému z nás majú byť automaticky pridelené kľúče od vlastného bytu. Ide skôr o povinnosť vytvárať také prostredie, legislatívu a verejné politiky, vďaka ktorým si právo na dostupné a dôstojné bývanie dokáže uplatniť každý jednotliviec. V dnešnej dobe poznačenej premrštenými nájmami na komerčnom trhu, nedostatkom mestských nájomných bytov a obmedzenými možnosťami bývania pre vybrané skupiny obyvateľiek a obyvateľov však štát túto úlohu naplňa len veľmi okrajovo.

Zraniteľným skupinám, vrátane ľudí bez domova, by mal štát zabezpečiť aspoň prechodné bývanie prostredníctvom zariadení sociálnych služieb krízovej intervencie, akými sú nocľahárne, útulky, domovy na polceste, zariadenia núdzového bývania či zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Takéto riešenia však predstavujú iba krátkodobú záplatu, nie systémový prístup vedúci k skutočnému ukončeniu bezdomovectva. Kľúčovým a osvedčeným nástrojom, ako bezdomovectvo skutočne ukončiť či mu predchádzať, je samotný prístup k stabilnému, bezpečnému a dostupnému bývaniu. Práve domov je miesto, kde človek môže byť sám sebou, mať súkromie a uspokojovať svoje základné životné potreby.

S nedostupným bývaním sa však neboríme len my na Slovensku. Problém sa týka značnej časti štátov Európskej únie, kde od roku 2015 vzrástli ceny nehnuteľností v priemere o 53 %⁸. Na Slovensku je to až o 81 %, no ešte horšie je na tom napríklad Maďarsko s nárastom o 209 %, Litva s nárastom o 135 % či Česko s nárastom o 122 %. Vývoj v tejto oblasti

⁷ Zdroj: Denník N. 2026. Odborníčka: Energopomoc dostáva 90 % populácie. Tí, ktorí ju najviac potrebujú, z nej nedostanú takmer nič [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/cjw14> [cit. 2026-05-05].

⁸ Zdroj: Pravda. 2025. Kríza bývania sužuje Európu: Developeri odkladajú projekty, byty miznú z trhu a bude horšie. Zasiahnuť chce Brusel [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/bmscd> [cit. 2026-05-05].

dlhodobo sleduje spoločnosť Deloitte vo svojej štúdii Property Index⁹, ktorá hodnotí dostupnosť bývania pomerom cien bytov k príjmom. V roku 2023 sa Slovensko ocitlo na úplnom chvoste rebríčka (sledovala sa možnosť zakúpenia nového bytu s rozlohou 70 m²). O rok neskôr nás z poslednej priečky vystriedala Česká republika a my sme sa dostali na predposledné miesto. Najpriaznivejšie podmienky mali naopak obyvatelky a obyvatelia Dánska a Nórska.

Pri pohľade na hlavné mestá vyzeralo poradie z roku 2023 nasledovne: najhoršie obstál Amsterdam tesne za ním Bratislava. Rok 2024 však priniesol posun, v rámci ktorého si síce Amsterdam udržal posledné miesto, no za ním nasledovala Praha, potom Atény a až následne Bratislava. V roku 2025 nastali opäť zmeny, ktoré odzrkadľovali situáciu aj v iných, ako hlavných mestách. Amsterdam ostal stále na najnedostupnejšom mieste, no za ním nasledovali Atény, Praha a za nimi žiaľ Košice, Brno, Banská Bystrica, Bratislava a Ľubľana. Na opačnom konci spektra sa v roku 2024 nachádzali Rím a Oslo, v roku 2025 to boli mestá Odense a Turín¹⁰.

Súčasný stav bývania na Slovensku je výsledkom desaťročí historického vývoja. Pred rokom 1989 niesol hlavnú zodpovednosť za bytovú výstavbu štát, no po revolúcii táto agenda prešla na plecia obcí a miest, čo sa prejavilo výrazným poklesom výstavby. Údaje Štatistického úradu SR o začatých a dokončených bytoch jasne ukazujú, že podiel obecného nájomného fondu na celkovom počte dokončených bytov je extrémne nízky.

Vývoj počtu začatej výstavby bytov v súkromnom a v štátnom vlastníctve za posledných 10 rokov¹¹:
(tabuľka odzrkadľuje jasný nepomer medzi súkromným a štátnym bývaním)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Celko- vý počet zača- tých sta- vieb bytov	19 640	21 441	19 930	22 055	21 516	19 744	24 497	20 608	19 573	15 254
Sú- krom-ný sektor	19 443	20 868	19 611	21 778	21 265	19 498	23 954	20 204	19 371	15 065
Verej-ný sektor	212	573	319	277	251	246	543	404	202	189
% verej- ného sektora	1,1 %	2,7 %	1,6 %	1,3 %	1,2 %	1,2 %	2,2 %	2 %	1,0 %	1,2 %

⁹ Zdroj: Deloitte. 2024. Property Index [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/xyop8> [cit. 2026-05-05].

¹⁰ Tamtiež.

¹¹ Zdroj: Štatistický úrad SR. 2025. Začaté, dokončené a rozostavané byty podľa druhu [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/ivhxy> [cit. 2026-05-05].

Vývoj počtu dokončených bytov v súkromnom a v štátnom vlastníctve za posledných 10 rokov¹²:

(tabuľka odzrkadľuje jasný nepomer medzi súkromným a štátnym bývaním)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Celkový počet dokončených bytov	15 471	15 672	16 946	19 071	20 171	21 490	20 649	20 220	20 891	17 632
Súkromný sektor	15 117	15 336	16 720	18 869	19 966	21 240	20 515	20 002	20 640	17 360
Verejný sektor	354	336	226	202	205	250	134	218	251	272
% verejného sektora	2,3 %	2,1 %	1,3 %	1,1 %	1 %	1,2 %	0,6 %	1,1 %	1,2 %	1,5 %

Uspokojiť si potreby v oblasti bývania je na Slovensku zložitá aj pre bežnú populáciu. O to viac to platí pre rôzne ohrozené skupiny obyvateľiek a obyvateľov. K tým najzraniteľnejším patria mladé rodiny, viacpočetné rodiny, jednorodičovské domácnosti samoživiteľov a samoživiteľiek, mladí dospelí opúšťajúci detské domovy, osoby po výkone trestu odňatia slobody, seniorky a seniori a ľudia rómskeho pôvodu. Pravidlá pridelovania obecných nájomných bytov upravuje Zákon č. 443/2010 Z. z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní, samotné rozhodovanie o pridelení však spadá do kompetencie mestských, respektíve obecných zastupiteľstiev, ktoré sa riadia vlastnými všeobecne záväznými nariadeniami. Prax pritom ukazuje, že mestá a obce majú k dispozícii len obmedzený počet nájomných bytov a neprejavujú väčšiu ochotu sprostredkovať ich ľuďom, ktorí o bývanie prišli. Často takéto byty smerujú prednostne k zamestnankyniam a zamestnancom škôl či polície, pre ktorých je komerčný nájom nedosiahnuteľný. V prípade ľudí bez domova samospráva zvyčajne uprednostňuje riešenie vo forme sociálnych služieb. Tie sú však výrazne nákladnejšie a nie je ich dostatok. Odkázanie človeka v núdzi na prespávanie v nocľahárni pritom v žiadnom prípade nemožno považovať za poskytnutie či zabezpečenie skutočného „bývania“.

Na druhej strane stojí komerčný trh, na ktorom sa dôstojné bývanie už dlhodobo stáva čoraz menej dostupným. Nájomné neúprosne rastie a vo väčšine prípadov je podmienené aj zložením jednomesačnej či dvojmesačnej kaucie. Mnohí ľudia žijúci v rozličných podobách chudoby preto končia v prenajatých izbách v preplnených bytoch alebo v komerčných ubytovniach. Takéto formy bývania sú nezriedka nielen nedôstojné a rizikové, ale aj značne neisté. Absentuje totiž pri nich akékoľvek zmluvné krytie. Podľa našich zistení sa v roku 2025 mesačné nájomné za zdieľanú izbu v Bratislave pohybovalo v rozmedzí 200 až 230 eur¹³ a to v okrajových mestských častiach. Ak zoberieme do úvahy pomer ceny, komfortu a

¹² Tamtiež.

¹³ Zdroj: Spolubyvajúci.sk. 2026. Spolubývanie | bratislavský kraj [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/ozsuw> [cit. 2026-05-05].

kvality, je opodstatnené hovoriť o obchodovaní s chudobou. Ľudia v zložitej sociálnej situácii totiž jednoducho nemajú inú alternatívu.

Súčasťou problému sú aj tzv. investičné byty, ktoré majiteľky a majitelia buď dlhodobo prenajímajú za nedostupných podmienok, alebo ich ponúkajú na ubytovacích platformách ako Airbnb či Booking, kde pár dní zarobia aj trojnásobok mesačného nájmu. Byt síce existuje, no neslúži na bývanie. Aj samotná Európska únia označila investičné byty za jednu z príčin zhoršujúcej sa dostupnosti bývania a v rámci pripravovaných opatrení plánuje regulovať krátkodobé prenájmy v mestách, v ktorých sú takto vytláčané dlhodobé nájomníčky a nájomníci.

V roku 2022 vláda ohlásila výstavbu štátom podporovaných nájomných bytov. Nemalo však ísť o sociálne či cenovo dostupné bývanie, ale o bývanie určené pre širšie spektrum obyvateľiek a obyvateľov spadajúcich do strednej triedy. Ľudia žijúci v chudobe by tak na tieto byty nedosiahli. **K reálnemu posunu v roku 2025 napokon nedošlo, a to napriek tomu, že cenovo dostupné nájomné bývanie označil predseda vlády Robert Fico ako svoju premiérsku tému. V apríli 2025 sa do ponuky dostalo len 102 štátom podporovaných nájomných bytov v komplexe Ovocné sady pri bratislavskom letisku, no za trištvrte roka sa podarilo obsadiť iba 25 z nich¹⁴. Hoci sa predbežne zaregistrovalo až 762 záujemkyní a záujemcov o bývanie, väčšina od nich napokon ustúpila. Hlavnou prekážkou bola samotná cena. Mesačné nájomné za malý dvojizbový byt s rozlohou 40 m² predstavovalo približne 550 eur bez energií, trojizbové byty stáli od 750 do 840 eur bez energií a služieb, čo je úroveň bežných komerčných nájmov. Problematická je aj nie príliš atraktívna lokalita pri letisku a diaľnici. Pôvodný príslub, že bývanie bude lacnejšie vďaka príspevku od zamestnávateľa, sa v praxi takmer nenaplnil, keďže príspevok je dobrovoľný a často časovo obmedzený. Univerzitná nemocnica Bratislava, prvý oficiálne zapojený zamestnávateľ, mala obsadiť 24 bytov, no reálne tam bývajú len 3 v nemocnici zamestnané osoby.**

Naproti tomu stojí mesto Bratislava, ktoré v roku 2025 po viac ako 10-tich rokoch dokončilo novú mestskú nájomnú bytovku. Objekt na Muchovom námestí v Petržalke priniesol 103 bytov¹⁵, pričom 52 z nich sú klasické mestské nájomné byty a 51 sú byty pre reštituentky a reštituentov, teda osoby, ktorých príbuzným alebo im samým štát neoprávnene odobral nehnuteľnosti, najmä v období medzi rokmi 1948 – 1989. Prvé obyvateľky a obyvatelia sa nasťahovali už v máji 2025. Mesto tiež pripravuje ďalšie podobné bytovky. V Ružinove má vyrásť 85 mestských nájomných bytov, vo Vrakuni 34 takýchto bytov, obnova bývalého internátu v Záhorskej Bystrici má priniesť 90 bytov a druhá etapa na Muchovom námestí ďalších 50 bytov. Tieto správy nás vo Vaguse úprimne tešia, zároveň sú tieto stovky pripravovaných bytov v kontexte bratislavskej krízy bývania len zlomkom skutočnej potreby, ktorá sa pohybuje v desaťtisícoch jednotkách.

Právo na zdravie a rozšírenie zdravotnej starostlivosti

Riziká spojené so životom na ulici, vyčerpávajúci denný i nočný režim, nedostatok kvalitnej stravy ako aj obmedzený prístup k liekom a zdravotnej starostlivosti spôsobujú, že zdravie

¹⁴ Zdroj: SME. 2026. Ficova premiárska téma je fiasko. Z prvej stovky štátnych nájomných bytov obsadili štvrtinu [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/moyim> [cit. 2026-05-05].

¹⁵ Zdroj: YIM.BA. 2025. Prvý po vyše desaťročí. Hlavné mesto dokončilo bytovku na Muchovom námestí, pripravuje novú [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/glys5> [cit. 2026-05-05].

Ľudí bez domova je vo vážnom ohrození. Chronické ochorenia sa zhoršujú, aj drobná zdravotná komplikácia môže prerásť do závažného problému

Väčšina ľudí bez domova nemala v minulosti prístup k zdravotnej starostlivosti kvôli dlhu v zdravotnej poisťovni. Dlžníčky a dlžníci mali totiž voľakedy nárok výlučne na neodkladnú zdravotnú starostlivosť pri ohrození života. Mnohí boli nútení čakať dovtedy, kým sa ich zdravotný stav nezhoršil natoľko, že im priamo hrozila smrť. Takýto prístup je hlboko nehumánny.

Výsledky sčítania ľudí bez domova na území hlavného mesta SR Bratislavy z roku 2016 ukázali, že 49 % sčítaných osôb trpelo dlhodobými zdravotnými ťažkosťami, ktoré sa na ulici len prehlbujú. Sčítanie z roku 2023 uvádzalo nárast až na 57,3 %¹⁶.

Aj preto sme ešte v roku 2024 s nádejou privítali správu, že Ministerstvo zdravotníctva SR začalo pripravovať novelu zákona o zdravotnej starostlivosti ako aj novelu zákona o poisťovníctve. **Zákom č. 362/2024 Z. z. zo dňa 5. decembra 2024 sa s účinnosťou od 1. januára 2025 rozšíril rozsah zdravotnej starostlivosti prístupnej dlžníckam a dlžníkom na zdravotnom poistení a ľuďom bez domova. Zmeny vychádzali z Pozičného dokumentu verejného ochrancu práv, pána Róberta Dobrovodského, ktorý sa v téme veľmi intenzívne angažoval, za čo sme mu úprimne vďační.** V rámci Európskej únie na jednej strane neexistujú jednotné pravidlá pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti dlžníckam a dlžníkom a prístup je decentralizovaný, Slovensko malo však jednu z najprísnejších úprav.

Dlžníckam a dlžníkom sa popri neodkladnej starostlivosti od roku 2025 hradí aj všeobecná ambulantná starostlivosť a v stanovenom rozsahu ošetrovateľská starostlivosť (cez ADOS - agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti, alebo zariadenia sociálnych služieb).

Dlžníčky a dlžníci so zdravotným postihnutím majú nárok na plnú zdravotnú starostlivosť. Ľudia bez domova, t. j. osoby bez preukazu poistenca a bez zistiteľného poistného vzťahu, ktorí sú občiankami a občanmi SR alebo tu majú bydlisko, získavajú rovnaký rozsah starostlivosti ako dlžníčky a dlžníci.

Na akú zdravotnú starostlivosť majú po novom nárok dlžníčky a dlžníci na zdravotnom poistení a/alebo ľudia bez domova¹⁷:

- neodkladná zdravotná starostlivosť,
- zdravotná starostlivosť poskytovaná v súvislosti s tehotenstvom,
- očkovanie na účely prevencie infekčných ochorení,
- liečba infekčného ochorenia,
- zdravotná starostlivosť poskytovaná na účel diagnostiky a liečby chronického ochorenia,
- ošetrovateľská starostlivosť poskytovaná prostredníctvom agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti alebo prostredníctvom zariadenia sociálnych služieb v rozsahu ošetrovateľskej praxe poskytovanej samostatne sestrou alebo pôrodnou

¹⁶ Zdroj: IVPR. 2024. Prinášame výsledky zo sčítania ľudí bez domova v Bratislave 2023 [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/aybw> [cit. 2026-05-05].

¹⁷ Zdroj: Legalis. 2026. Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/gqix3> [cit. 2026-05-05].

- asistentkou podľa osobitného predpisu, ak sa použijú lieky a špecializovaný zdravotnícky materiál, ktorých výdaj nie je viazaný na lekársky predpis,
- všeobecná ambulantná starostlivosť.

4. Hájime práva ľudí bez domova

Akčný plán k Národnej koncepcii prevencie a ukončovania bezdomovstva na rok 2025

Ako už bolo naznačené, pomoc ľuďom bez domova či tým, ktorým strata bývania reálne hrozí, sa nezaobíde bez zmysluplných systémových zmien. Práve preto sme vďačne privítali príležitosť spolupodieľať sa najskôr na vzniku vôbec prvej Národnej koncepcie prevencie a ukončovania bezdomovectva, ktorú vláda schválila v apríli 2023, a následne aj na nadväzujúcom Akčnom pláne na roky 2024 – 2026, prijatom v máji 2024. Zatiaľ čo má národná koncepcia charakter strategického dokumentu s víziou siahajúcou až do roku 2030, akčný plán prichádza s konkrétnymi opatreniami, ktoré majú ľuďom v núdzi pomôcť čo najúčinnšie.

Z Vagusu sme boli v roku 2025 súčasťou dvoch aktivít z akčného plánu. Prvá sa týkala oblasti bývania a vypracovania návrhu legislatívnych zmien zameraných na zabezpečenie a systematické zvyšovanie dostupnosti bývania pre ľudí v bytovej núdzi a ľudí vylúčených z bývania. Jej gestorom bolo Ministerstvo dopravy a výstavby SR, ktoré pre tieto účely zriadilo pracovnú skupinu, ktorej súčasťou boli relevantné mimovládne organizácie, štátna správa a samospráva. **Napriek intenzívnemu stretávaniu skupiny a snahám o argumentáciu potrebných legislatívnych zmien boli výsledkom natoľko vyprázdnené návrhy na legislatívne zmeny, že sa s nimi Vagus nemohol stotožniť.** Výstupy pracovnej skupiny budú mať minimálny dopad na bytovú situáciu ľudí, ktorých sa problematika týka. Svoj nesúhlasný postoj sme spolu s ďalšími členmi pracovnej skupiny vyjadrili v stanovisku k záverom pracovnej skupiny.

Druhá aktivita sa týkala oblasti vzdelávania a scitlivovania verejnosti a realizácie mediálnej kampane zameranej na príčiny vzniku bezdomovectva a potreby prevencie. Gestormi boli Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR. Vagus bol v začiatkoch aktivity súčasťou pracovnej skupiny, ktorá následne pracovala s pripravenými podkladmi. **Žiaľ máme za to, že následná kampaň nebola dostatočná ani čo sa týka obsahu a ani zásahu.**

Súčasťou tejto kapitoly by mali byť aj informácie k odpočtu jednotlivých naplánovaných aktivít z akčného plánu. Napriek tomu, že bol Vagus súčasťou pracovného stretnutia na ministerstve práce, na ktorom zástupkyne ministerstva toto odpočtovanie odprezentovali, do času písania tejto kapitoly (máj 2026) nebol ministerstvom práce tento materiál predložený na vládu, ktorá ho nemohla vziať či nevziať na vedomie a teda oficiálne plnenie opatrení a úloh vyplývajúce z dokumentu nie je zatiaľ verejne dostupné.

Násilie voči ľuďom bez domova a zhromaždenie proti násiliu

Ľudia bez domova patria medzi najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva a v každodennom živote sú opakovane vystavovaní rôznym formám verbálneho a fyzického násillia. **Život na ulici znamená život bez súkromia, bez možnosti zatvoriť za sebou dvere a bez**

prirodzenej ochrany, ktorú väčšine z nás poskytuje domov. Práve táto viditeľnosť a zraniteľnosť spolu so spoločenskými predsudkami robí z ľudí bez domova častý terč agresie. Stretávajú sa s posmechom, urážkami, zastrašovaním, ale aj s priamymi fyzickými útokmi zo strany jednotlivcov alebo skupín mladých ľudí. Žiaľ, občas útočia aj subjekty, ktoré majú spoločnosť chrániť, teda bezpečnostné služby a v ojedinelých prípadoch aj polícia.

Pre mnohých ľudí, ktorých sprevádzame v našich programoch, je skúsenosť s násilím súčasťou každodennej reality, no páchatelky a páchatelia len málokedy čelia trestnému stíhaniu. Slovenská legislatíva navyše neuznáva bezdomovecť obeť ako priťažujúcu okolnosť pri trestných činoch.

Tragickou pripomienkou tejto reality bola udalosť z konca januára 2025. Mestskí policajti našli pred nákupným centrom Nivy v Bratislave dobitého muža bez domova, pôvodom z Ukrajiny. Ležal v bezvedomí a nereagoval na žiadne podnety. Záchranári ho s vážnymi poraneniami previezli do ružinovskej nemocnice, kde zraneniam podľahol. Záchranár, ktorý muža ošetroval, skonštatoval, že zranenia pravdepodobne spôsobili ozbrojené zásahové jednotky. Podľa informácií, ktoré priniesla televízia TA3, existovalo podozrenie, že muža napadli pracovníci súkromnej bezpečnostnej služby alebo policajná hliadka z Ružinova¹⁸. Prípacom sa následne začal zaoberať Úrad inšpekčnej služby spadajúci pod Ministerstvo vnútra SR, o prípad sa zaujímal aj verejný ochranca práv. Vagus na tragédiu okamžite reagoval a útok verejne odsúdil. Upozornili sme, že brutalita súkromnej bezpečnostnej služby v obchodnom centre Nivy nie je ojedinelým excesom, ale dlhodobým javom, o ktorom počúvame od klientiek a klientov. Útoky sa v nákupnom centre podľa ich výpovedí dejú opakovane, na miestach mimo dosahu kamier a bez svedkýň a svedkov. Na základe týchto výpovedí sme už vo februári 2024 iniciovali stretnutie s vedením OC Nivy, na ktorom sme žiadali prešetrenie a nápravu nám známym neprijateľným a protizákonným praktikám bezpečnostnej služby. Reakcia vedenia nákupného centra bola vlažná. O situácii sme vtedy informovali aj mesto Bratislava. **Na brutalitu, ktorú zažívajú ľudia bez domova najmä v zime, keď sa zdržiavajú v nákupných centrách či na železničnej stanici, upozorňujeme už tretí rok. Až do tragédie z januára 2025 sme však žiadny reálny výsledok nedosiahli.** Po smrti muža sme verejne vyzvali políciu, aby prípad riadne vyšetrila a vyvodila zodpovednosť, a kompetentné subjekty, aby začali problémy ľudí bez domova brať vážne a prijali opatrenia na ochranu ľudí žijúcich v extrémnej chudobe.

Smrť muža bez domova zasiahla nielen Vagus, ale aj širšiu komunitu organizácií, ktoré pracujú so zraniteľnými skupinami obyvateľstva. Vagus sa spoločne s ďalšími 14-timi subjektmi stal spoluorganizátorom verejného zhromaždenia s názvom Zastavme násilie na zraniteľných skupinách¹⁹. Cieľom zhromaždenia bolo verejne sa ohraďiť proti stupňujúcim sa prejavom násillia voči ľuďom bez domova, národnostným a etnickým menšinám, LGBTI+ ľuďom a ďalším ohrozeným skupinám obyvateľstva, upozorniť na systémové zlyhania štátu v oblasti ochrany ohrozených skupín a verejne si pripomenúť muža bez domova, ktorý prišiel o život. Zhromaždenie sa konalo 12. februára 2025 o 17:00 pred budovou Ministerstva vnútra SR. S príhovormi vystúpili Rado Sloboda z Amnesty International Slovensko, Roman Samotný z Iniciatívy

¹⁸ Zdroj: Denník N. 2025. V Bratislave dobili na smrť muža bez domova, podozrievajú policajtov a pracovníkov SBS [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/hjt29> [cit. 2026-05-05].

¹⁹ Zdroj: Amnesty International. 2025. Zhromaždenie proti násilliu na zraniteľných ľuďoch [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/noxw2> [cit. 2026-05-05].

Inakosť a naša riaditeľka Alexandra Kárová. Po krátkom programe pokračovalo zhromaždenie pochodom na Mlynské nivy, kde sa konala tichá pietna spomienka na zosnulého muža bez domova, ktorého identita v čase konania zhromaždenia nebola známa.

4 požiadavky adresované organizátorstvom zhromaždenia Ministerstvu vnútra SR, Úradu inšpekčnej služby, Vláde SR a ďalším zodpovedným inštitúciám:

1. aby boli prípady násilia na ľuďoch bez domova a ďalších zraniteľných skupinách riadne vyšetrené a voči páchatelom vyhovená zodpovednosť,
2. aby boli prijaté preventívne a legislatívne opatrenia, ktoré budú predchádzať násiliu na ľuďoch bez domova a na iných zraniteľných skupinách,
3. aby boli prijaté efektívne systémové opatrenia na boj so sociálnym vylúčením a chudobou,
4. aby bolo právo na primerané bývanie uznané a vymožiteľné ako ľudské právo prostredníctvom príslušných legislatívnych ustanovení a systémových opatrení – bývanie nie je zásluhové privilegium.

Súčasťou zhromaždenia bol aj začiatok zberu podpisov pod petíciu, ktorej cieľom bola zmena zákona a zaradenie ľudí bez domova medzi chránené osoby. Pri ich napadnutí by tým pádom hrozila vyššia trestná sadzba a štát by takouto legislatívnou úpravou dokázal vo väčšej miere ľudí bez domova chrániť pred násilím. Zber podpisov organizovala Platforma pre ukončovanie bezdomovectva, ktorej je Vagus členom.

Tragická smrť muža bez domova v okolí OC Nivy nebola osamotenou udalosťou. V priebehu roka 2025 sme zaznamenali viacero ďalších medializovaných prípadov násilia voči ľuďom bez domova v rôznych mestách Slovenska. Nasledujúci prehľad je smutný a vyčerpávajúci. Stále však ide len o vybrané prípady, o ktorých informovali médiá. Skutočný počet útokov je bezpochyby výrazne vyšší. Ľudia bez domova ich však zo strachu a z nedôvery, že niekomu na nich záleží, väčšinou nenahlasujú.

Bratislava, jazero Kuchajda (jún 2025)²⁰

Pri bratislavskom jazere Kuchajda sa v lete 2025 odohral incident, z ktorého video začalo kolovať na sociálnych sieťach. Muži v tmavom oblečení bili muža bez domova ležiaceho na zemi. Starosta mestskej časti Bratislava – Nové Mesto, pán Matúš Čupka, incident verejne odsúdil a uviedol, že útočníci na videu nie sú zamestnancami zmluvnej SBS, ako to tvrdil tvorca videa. Mestská časť následne podala trestné oznámenie na neznámeho páchatela.

Ružomberok (september 2025)²¹

V parku pred železničnou stanicou v Ružomberku došlo k napadnutiu človeka bez domova, ktorého záchranári previezli do sanitky za asistencie mestskej polície. Mestská polícia uviedla, že totožnosť podozrivých zistila, no v čase príchodu hliadky už neboli na mieste. V ten istý deň bola polícia upozornená na ďalší útok v blízkosti tej istej stanice. Ani v druhom prípade sa páchatelov nepodarilo zadržať. Dva útoky v jednej lokalite v priebehu jediného

²⁰ Zdroj: Topky.sk. 2025. Brutálny zásah SBS na Kuchajde? VIDEO zachytilo bitku a jazdu autom cez trávu, starosta hovorí o trestnom oznámení [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/cortv> [cit. 2026-05-05].

²¹ Zdroj: Žilina.sk. 2025. Neznámi páchatelia napadli bezdomovca v Ružomberku, odviezla ho sanitka. Pred políciou stihli ujsť [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/bmxy8> [cit. 2026-05-05].

dňa potvrdzujú, že násilie voči ľuďom bez domova v okolí ružomerskej stanice nie je ojedinelé.

Dubnica nad Váhom (október 2025)²²

V Dubnici nad Váhom obyvateľka nasníkala štyroch pracovníkov SBS, ako za bieleho dňa na chodníku neďaleko nákupného centra bili muža bez domova, ležiaceho na zemi. Na videu boli zreteľne viditeľné údery aj kopance, napadnutý muž skončil s viacerými zraneniami v nemocnici. Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Trenčíne potvrdilo, že útočníkmi boli pracovníci súkromnej bezpečnostnej služby.

Humenné (november 2025)²³

V Humennom našli 47-ročného muža bez domova ležať s vážnymi zraneniami pri novom cyklochodníku v lokalite, kde mali viaceré osoby bez domova svoje improvizované bývanie. Záchraná služba ho previezla do nemocnice s poruchou vedomia, kde napriek snahe zdravotníckeho personálu svojim zraneniam podľahol. Polícia v prípade začala trestné stíhanie pre trestný čin ublíženia na zdraví a uvalila naň informačné embargo.

Bratislava, Námestie SNP (november 2025)²⁴

Pár sa stal svedkom nevyprovokovaného útoku pracovníka SBS na človeka bez domova v pasáži pri záložni na Námestí SNP. Útočník napadnutého muža oboma rukami sotil tak silno, že narazil hlavou na sklenené dvere záložne a stratil vedomie na viac ako 10 minút. Útočník mal pri sebe zbraň a v krvi mu polícia neskôr našla pervitín. Napriek závažnosti útoku polícia prípad vedie len ako priestupok proti občianskemu spolunažívaniu a útočníka prepustila. Manažér bezpečnostnej služby, pre ktorú útočník pracoval, s ním po incidente okamžite ukončil pracovný pomer.

Rok 2025 priniesol aj súdny rozsudok v prípade smrti pána Ľubomíra, 48-ročného muža bez domova, ktorého v novembri 2024 fyzicky napadli dvaja policajti v sanitárnej miestnosti obchodného domu v košickej mestskej časti Nad jazerom, pretože kradol alkohol. Pán Ľubomír na druhý deň v nemocnici zraneniam napriek urgentnej operácii podľahol. Košický mestský súd v roku 2025 odsúdil jedného z policajtov za obzvlášť závažný zločin zabitia, avšak iba na 8 rokov odňatia slobody. Jeho kolegu odsúdil za zneužitie právomoci verejného činiteľa na podmienený trest 2 roky a 8 mesiacov. Obom uložil zákaz činnosti pracovať v polícii alebo v SBS, prvému na 6 rokov, druhému na 3 roky. Obaja obžalovaní pred súdom svoju vinu priznali, rozsudok v čase prípravy tejto výročnej správy nebol právoplatný.

Šesť opísaných prípadov za necelý rok, a to len tých, ktoré sa dostali do médií, ukazuje, že násilie voči ľuďom bez domova nie je ojedinelým excesom, ale opakujúcim sa javom s podobnými črtami. V mnohých prípadoch sú páchatel'mi pracovníci súkromných bezpečnostných služieb, ktorí dlhodobo prekračujú svoje právomoci, prípadne ďalšie osoby, ktoré v ženách a mužoch bez domova nevidia ľudí, ale „problém“, ktorý treba odstrániť.

²² Zdroj: Noviny.sk. 2025. Brutálny útok pri nákupnom centre: Pracovníci SBS zbili muža bez domova [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/adtuk> [cit. 2026-05-05].

²³ Zdroj: Noviny.sk. 2025. Muža bez domova našli dobitého, neskôr zomrel v nemocnici [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/hak14> [cit. 2026-05-05].

²⁴ Zdroj: Denník N. 2025. Pracovník SBS pod vplyvom drog napadol človeka bez domova, polícia vedie prípad ako priestupok [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/jyac6> [cit. 2026-05-05].

Z výpovedí klientiek a klientov vieme, že útoky sa dejú aj na miestach, kde sa ľudia bez domova nutne potrebujú dostať kvôli teplu, vode či toalete, teda v nákupných centrách, na železničných staniciach, v podchodoch či v pasážach. Väčšina ľudí bez domova útoky nenahlási, pretože sa boja pomsty, nedôverujú polícii alebo nadobudli pocit, že sa za nich aj tak nikto nepostaví.

Pre Vagus z toho vyplývajú dve roviny záväzku. V rovine každodennej práce naďalej dokumentujeme prípady násilia, s ktorými sa stretávame, poskytujeme klientkám a klientom psychologickú podporu a zdravotné ošetrovanie a aktívne komunikujeme s prevádzkovateľmi či majiteľmi miest, kde k útokom dochádza. V systémovej rovine budeme spolu s ďalšími partnermi pokračovať v presadzovaní legislatívnej zmeny, ktorá by zaradila ľudí bez domova medzi chránené osoby s vyššou trestnou sadzbou pri napadnutí, a v tlaku na riadne vyšetrovanie každého jedného prípadu. Nikto by nemal zomrieť preto, že nemá kde bývať. A nikto by sa nemal cítiť beztrestný, keď ublíži človeku len preto, že je zraniteľný.

Platformy, v ktorých pôsobíme

Vo Vaguse radi vytvárame aliancie a siete s ďalšími organizáciami, v ktorých sme spoločne silnejší. Členstvo v platformách umožňuje Vagusu zdieľať skúsenosti z praxe, koordinovať advokačné aktivity, prinášať hlas klientiek a klientov do verejnej diskusie a posilňovať sociálne spravodlivú občiansku spoločnosť ako celok.

Platformy, ktorých je Vagus súčasťou:

SocioFórum (Vagus ako člen od roku 2016)

SocioFórum je strešnou organizáciou združujúcou mimovládne neziskové organizácie pôsobiace v sociálnej a zdravotnej oblasti. Jeho poslaním je podporovať mimovládne organizácie, ktoré pomáhajú ľuďom ohrozeným sociálnym vylúčením. Zasadzuje sa o to, aby všetci, ktorí chcú kvalifikovane pomáhať druhým, mohli pracovať za dôstojných podmienok a s verejným uznaním. Platforma sa sformovala už v roku 1993 a dnes SocioFórum združuje viac než 100 členských organizácií, ktoré poskytujú sociálne služby, sociálnoprávnu ochranu detí a služby zamestnanosti pre osoby so zdravotným postihnutím. Pre Vagus je členstvo v SocioFóre dôležité najmä z hľadiska presadzovania systémových zmien v sociálnych službách krízovej intervencie, do ktorých spadajú aj služby pre ľudí bez domova.

Platforma potravinovej pomoci SLOVENSKO (Vagus ako zakladajúci člen od roku 2023)

Vagus sa stal spoluzakladajúcim signatárom Memoranda o spolupráci, ktorým vznikla Platforma potravinovej pomoci Slovensko, iniciatíva 7-mich organizácií zameraná na obmedzenie plytvania potravinami a ich prerozdeľovanie ľuďom v núdzi. Iniciatíva reaguje na to, že na Slovensku ročne skončí v koši státisíce ton potravín vhodných na spotrebu, zatiaľ čo takmer 900-tisíc ľudí je v riziku chudoby. Platforma chce vytvoriť celoslovenský systém záchrany potravín, presadzovať priaznivejšiu legislatívu a viesť osvetu v tejto téme. Úlohou Vagusu je prispievať k vytvoreniu funkčného systému zberu a distribúcie prebytočných potravín pre ľudí bez domova a ďalších ľudí v núdzi, a zároveň spolupracovať na advokácii a osвете v oblasti potravinovej pomoci.

Platforma pre demokraciu (Vagus ako člen, resp. pozorovateľ od roku 2023)

Platforma pre demokraciu združuje slovenské mimovládne organizácie, ktorým záleží na ochrane demokratického zriadenia, právneho štátu a otvorenej občianskej spoločnosti. Vznikla ako reakcia na zhoršujúce sa podmienky fungovania tretieho sektora a na útoky voči nezisku. Členské organizácie spoločne reagujú na legislatívne návrhy, ktoré obmedzujú slobodu združovania, financovanie občianskych iniciatív alebo prácu s verejnosťou. Vagus sa zapája najmä do diskusií o postavení mimovládok a o ochrane práv zraniteľných skupín.

Platforma na ukončovanie bezdomovectva (Vagus ako člen od roku 2024)

Platforma združuje organizácie, samosprávy, odborníčky a odborníkov, ktorí sa venujú práci s ľuďmi bez domova a presadzujú prechod od manažmentu bezdomovectva k jeho skutočnému ukončovaniu. Stojí za ňou myšlienka, že bezdomovectvo nie je nevyhnutný stav, ale problém, ktorý sa dá riešiť kombináciou bývania, sociálnej podpory a systémových opatrení (najmä prístupu Housing First). Vagus prináša do platformy priame skúsenosti s prácou s ľuďmi bez domova a skúsenosti z advokačných aktivít.

Iniciatíva Za dôstojnú menštruáciu (Vagus ako člen od roku 2025)

Iniciatíva sa venuje problému menštruačnej chudoby a búraniu tabu spojených s menštruáciou. Presadzuje dostupnosť menštruačných potrieb pre dievčatá a ženy v sociálnej núdzi vrátane žien bez domova, žien vo väzniciach či v zariadeniach pre obete domáceho násillia, ako aj zníženie DPH na menštruačné potreby. Pre Vagus je táto téma mimoriadne dôležitá, keďže ženy bez domova patria medzi najzraniteľnejšie skupiny a menštruácia bez prístupu k základnej hygiene či súkromiu sa pre ne stáva otázkou zdravia aj ľudskej dôstojnosti.

Ľudskoprávna koalícia (Vagus ako člen od roku 2025)

Ľudskoprávna koalícia združuje mimovládne organizácie, ktoré sa venujú ochrane a presadzovaniu ľudských práv na Slovensku. Členské organizácie spoločne pripomienkujú legislatívu, monitorujú dodržiavanie ľudských práv, vypracovávajú tieňové správy pre medzinárodné inštitúcie a reagujú na prípady diskriminácie a porušovania práv zraniteľných skupín. Vagus prispieva do koalície perspektívou ľudí bez domova, ktorých práva sú v praxi často porušované, či už ide o prístup k zdravotnej starostlivosti alebo k bývaniu alebo o dôstojné zaobchádzanie zo strany verejných inštitúcií.

5. Naše programy a služby

Streetwork – terénna sociálna práca

Program Streetwork vznikol rovnako ako Vagus v roku 2011 a za 14 rokov svojej existencie sa stal neodmysliteľnou súčasťou siete sociálnych služieb v Bratislave. **Hlavným cieľom programu je zvýšiť kvalitu života ľudí zažívajúcich bezdomovectvo, znížiť riziká spojené s pobytom na ulici prostredníctvom tzv. harm reduction prístupu a ponúknuť pomoc pri riešení ich nepriaznivej životnej situácie.** Pre mnohých ľudí je totiž náročné dochádzať do denného centra či inej kamennej (tzv. ambulantnej) služby, a to kvôli vzdialenosti, zdravotným bariéram, obavám z predsudkov či zo strachu o bezpečie. Mnohí ľudia o tejto forme pomoci ani nevedia. Práve terénna práca dokáže takýchto ľudí zachytiť, vďaka čomu neprepadnú systémom pomoci.

Terénne sociálne pracovníčky a pracovníci sú pre ľudí zažívajúcich pouličné bezdomovectvo prvými a často jedinými, ktorí o nich bez hodnotenia prejavia záujem. Vďaka pozitívnemu profesionálnemu vzťahu môžu klientky a klienti sami zisťovať, čo

aktuálne potrebujú riešiť. Terénny tím je im v tomto procese oporou tak, aby potrebné kroky dokázali urobiť svojpomocne.

Terénna sociálna práca zahŕňa proaktívne vyhľadávanie ľudí bez domova a zisťovanie ich aktuálnych potrieb. Súčasťou pomoci je sprevádzanie na úrady či do zdravotných zariadení. Sociálne pracovníčky a sociálni pracovníci poskytujú podporu ľuďom aj v krízových momentoch a snažia sa predchádzať tomu, aby sa ich situácia ešte viac zhoršila.

Neoddeliteľnou súčasťou programu Streetwork je aj prevádzka Linky na pomoc ľuďom bez domova. Prostredníctvom telefónneho čísla 0949 655 555 môže široká verejnosť nahlásiť konkrétneho človeka bez domova v núdzi. Linka tiež slúži na poskytovanie dištančného sociálneho poradenstva samotným klientkám a klientom.

Odborné sociálne poradenstvo je najcennejšou službou vo všetkých našich programoch. Okrem neho poskytuje tím terénnych sociálnych pracovníčok a pracovníkov aj sociálne sprevádzanie do zdravotníckych zariadení a na úrady, materiálnu pomoc v podobe spacákov či pitnej vody, ošetrovanie priamo v teréne či riešenie krízových situácií, akými môžu byť domáce násilie, suicidálne tendencie a pod. **V roku 2025 terénny tím programu Streetwork pôsobil na 341 obývaných miestach v Bratislave a odviezol prácu so 649 ľuďmi bez domova, pričom zo 434 z nich pracoval opakovane.**

Terénny tím spoločne dokázal:

- **odpracovať 116 večerných a 115 denných služieb a vo dvojici opakovane navštíviť obývané miesta 1 600-krát,**
- **nadviazať kontakt so 147 novými ľuďmi zažívajúcimi bezdomovecťvo, pričom práve prvý kontakt je základ pre vznik dlhodobej odbornej pomoci a predstavuje priestor na informovanie o službách v meste a zaistenie základných potrieb,**
- **sprevádzať ľudí bez domova do rôznych inštitúcií 17-krát, pričom práve sprevádzanie má za cieľ úspešne absolvovať potrebné úkony pri kontakte so zdravotnými zariadeniami, úradmi a pod., podporovať samostatnosť, komunikačné a sociálne zručnosti a posilniť zbavovanie sa strachu z úradov,**
- **prijatť 142 telefonátov od občianok a občanov na Linke na pomoc ľuďom bez domova a poskytnúť dištančné telefonické sociálne poradenstvo 210-krát,**
- **poskytnúť základné a špecializované sociálne poradenstvo 825-krát, pričom najčastejšie sa riešili témy sociálneho zabezpečenia, zdravia, zamestnania, oddlžovania a osobného bankrotu, ale aj závislosti a pretrhnuté rodinné väzby,**
- **rozprávať sa o téme zdravia 673-krát,**
- **poskytnúť ošetrovanie priamo v teréne 12-krát,**
- **riešiť tému bývania alebo umiestnenia do pobytového zariadenia 254-krát,**
- **riešiť zvládanie vonkajších vplyvov počasia 154-krát,**
- **poskytnúť krízovú intervenciu 32-krát, pričom išlo o špecializovanú psychosociálnu pomoc pre osoby v náhlej kríze, v rámci ktorej sa riešili témy ako závažný zdravotný stav, podchladenie, nadmerné požitie alkoholu, domáce násilie či suicidálne tendencie a samotná intervencia sa týkala transportu do nemocnice, nocľahárne alebo riešenia akútneho stavu na mieste,**
- **poskytnúť krízový transport 9-krát, pričom išlo o odvoz autom do tepla či do bezpečia.**

Terénny tím pracoval v bežnom režime od pondelka do soboty:

denná služba

8:00 – 12:00

večerná služba

16:30 – 22:00

Terénny tím navštevoval ľudí v 12-tich bratislavských mestských častiach:

Mestská časť	Počet miest	Počet ľudí
Petržalka	62 miest	96 ľudí
Ružinov	59 miest	88 ľudí
Nové Mesto	49 miest	78 ľudí
Staré Mesto	38 miest	57 ľudí
Rača	15 miest	24 ľudí
Vrakuňa	6 miest	10 ľudí
Vajnory	5 miest	7 ľudí
Podunajské Biskupice	3 miesta	4 ľudia
Jarovce	2 miesta	3 ľudia
Lamač	1 miesto	2 ľudia
Devínska Nová Ves	1 miesto	1 človek
Dúbravka	1 miesto	1 človek
Čunovo	0 miest	0 ľudí
Devín	0 miest	0 ľudí
Karlova Ves	0 miest	0 ľudí
Rusovce	0 miest	0 ľudí
Záhorská Bystrica	0 miest	0 ľudí
Bratislava (klientky a klienti neviazaní na konkrétnu mestskú časť)		63 ľudí
SPOLU	341 miest	434 opakovane navštívených ľudí

Domec – nízkoprahové denné centrum

Domec je najväčšie nízkoprahové denné centrum pre ľudí bez domova na Slovensku a jediná kamenná prevádzka svojho druhu otvorená aj počas víkendov a sviatkov. Denne sem prichádza v priemere 120 ľudí v núdzi. Všetkých spája potreba bezpečného miesta, oddychu a naplnenia základných životných potrieb.

Hlavným cieľom prevádzky Domca je zvyšovanie kvality života ľudí zažívajúcich bezdomovecť a riešenie dôvodov smerujúcich k ich nepriaznivej sociálnej situácii.

Nízkoprahovosť Domca znamená, že jeho služby môžu klientky a klienti využívať

anonymne, bezplatne a bez ohľadu na ich stav, národnosť, príslušnosť k rodu, rase, sexuálnej orientácii či dôvodom nepriaznivej životnej situácie.

V roku 2025 navštívilo Domec 1 512 ľudí bez domova, spolu 38 842-krát, väčšina teda prišla opakovane. Domec bol zároveň otvorený až 355 dní v roku. Otvorenosť počas víkendov a sviatkov je dôležitá kvôli tomu, že v tieto dni nemajú ľudia bez domova skoro vôbec prístup k sociálnym službám. Domec je pre mnohých jedinou možnosťou, kde sa môžu najesť, osprchovať a nájsť útočisko.

Služby poskytované v Domci:

- raňajky a obedy,
- sociálne poradenstvo,
- základná zdravotná starostlivosť,
- sprchy a možnosť prania,
- výdaj šatstva,
- voľnočasové aktivity,
- úschovňa osobných vecí,
- odpočinkový priestor.

Súčasťou poskytovaných služieb sú aj voľnočasové aktivity a muzikoaktivity pozitívne vplyvajúce na aktívny prístup človeka a jeho motiváciu pracovať na zmene svojej situácie. Prostredníctvom jednotlivých aktivít dochádza k posilňovaniu sebadôvery a sociálnych zručností, ako aj k vyjadreniu svojich emócií a prežívaniu radosti z dobre odvedenej práce. **V roku 2025 sa klientky a klienti Domca mohli zúčastniť napríklad kvízu či tradičného antirasistického futbalového turnaja United Colours of Football. Množstvo aktivít sa odohralo aj v rámci Ženského klubu, v rámci ktorého sme vytvárali bezpečný a podporný priestor pre ženy čeliace náročným životným situáciám.** Klientky mohli načerpať silu, oddýchnuť si a venovať sa sebe. Pre mužov aj ženy sme vytvorili možnosť bezplatného využitia služieb barbera a kaderníčky.

Tím Domca spoločne dokázal:

- **pracovať v priemere so 120 ľuďmi bez domova denne, pričom v zimnom období to bolo až 130 ľudí denne,**
- **nadviazať kontakt so 495 ľuďmi, ktorí prišli do Domca prvýkrát,** pričom prvokontakty sú kľúčové pre ľudí, ktorí sú na ulici krátko a potrebujú sa zorientovať v systéme služieb, ako aj v možnostiach čo najrýchlejšieho návratu do bežného života,
- **uskutočniť 1 902 poradenských rozhovorov, ktoré smerovali k zlepšeniu sociálnej či životnej situácie ľudí bez domova,** pričom rozhovory sa najčastejšie týkali vybavenia stratených občianskych preukazov, dávok v hmotnej núdzi, dôchodkov, preukazov ŤZP či osobných bankrotov,
- **zrealizovať 73 asistencií na úrady a 63 sociálnych asistencií k lekárkam a lekárom,**
- **pomôcť vybaviť 51 občianskych preukazov, 22 dávok v hmotnej núdzi a vyriešiť 8 osobných bankrotov,**
- **pomôcť nájsť zamestnanie na trvalý pracovný pomer alebo brigádu 12-tim ľuďom,**
- **vydať 38 824 porcií raňajok a 28 484 porcií teplých obedov,** pričom tieto jedlá, ktoré sú pre ľudí bez domova často jedinou kvalitnou stravou ich dní, sme mohli vydať najmä vďaka pomoci dobrovoľníčok a dobrovoľníkov, ako aj mnohých firemných partnerov,
- **vydať 13 282 kusov oblečenia,** pričom oblečenie sme často distribuovali vďaka rôznym verejným či firemným materiálным zbierkam,
- **umožniť 6 708 návštev sprch, kde sa mohli ľudia umyť, oholiť či ostrihať,** čo je veľmi dôležité kvôli pocitu vlastnej dôstojnosti, ako aj z hľadiska prevencie pred ochoreniami,

- umožniť službu prania oblečenia 230-krát,
- sprostredkovať 2 080 bezplatných návštev ošetrovne v Domci, v ktorej okrem vyškoleného personálu ordinovali aj doktorky a doktori na dobrovoľnej báze,
- poskytnúť bezplatné očkovanie proti hepatitíde A až 78 klientkám a klientom.

Adresa Domca: Mýtna 33, Bratislava

Otváracie hodiny: pondelok – nedeľa 9:00 – 16:00
utorok 13:00 – 15:00

Medzimiesto – integračný program

Integračný program Medzimiesto stojí na troch pilieroch, ktorými sú odborné sociálne poradenstvo, bezpečné bývanie a zamestnávanie. Ide o program s menším počtom klientiek a klientov, čo umožňuje intenzívnejšiu prácu s každým z nich. V roku 2025 spolupracoval tím Medzimiesta so 66 ľuďmi v nepriaznivej životnej situácii.

Ťažiskom činnosti je špecializované sociálne poradenstvo. Príčinami bezdomovectva sú často strata a neschopnosť udržať si prácu či bývanie, zadlženosť, rozpad rodinných a partnerských vzťahov či zdravotné problémy. Práve tieto témy sa na poradenstvách riešia najčastejšie.

Skúsenosť zároveň ukazuje, že množstvo týchto problémov sa na ulici prehľbuje. V rámci projektu Bývanie preto ponúkame dočasné bezpečné bývanie na obdobie niekoľkých rokov, vychádzajúc z vybraných princípov metódy Housing First, prispôbených slovenským podmienkam. Klientky a klienti spočiatku platia nájom v symbolickej výške zodpovedajúcej ich reálnym možnostiam. Často ide len o pár eur. S postupným zlepšovaním sociálnej situácie sa nájom zvyšuje, aby po skončení spolupráce dokázali klientky a klienti plynulo prejsť do komerčného či mestského nájmu, prípadne do zariadenia pre seniorky a seniorov a natrvalo tak ukončiť svoje bezdomovectvo.

Súčasťou projektu Bývanie je aj tzv. krízový byt, ktorý slúži na preklenutie nečakanej životnej krízy a pre ľudí je dostupný po dobu 3 až 6 mesiacov. Všetci ľudia, ktorí sú súčasťou projektu Bývania, absolvujú intenzívne sociálne poradenstvá na riešenie dôvodov smerujúcich k ich nepriaznivej životnej situácii.

Sociálne poradkyne a poradcovia opakovane identifikovali potrebu zmysluplného trávenia voľného času a nadväzovania vzťahov, preto sme v roku 2021 zaviedli komunitné aktivity podporujúce samostatné bývanie. Ich cieľom je poskytnúť ubytovaným ľuďom pozitívne skupinové zážitky v bezpečnom prostredí a rozvíjať ich sociálne a komunikačné zručnosti. Ide o reakciu na sociálnu izoláciu a znížené sebavedomie, ktoré po rokoch na ulici sťažujú zabývanie sa v novom prostredí. Vďaka Klubu, ktorý v roku 2025 pravidelne mesačne prebiehal v Kabinete pomalosti v Novej Cvernovke, si klientky a klienti medzi sebou vytvorili nové vzťahy a priateľstvá a sami sa na aktivity dopytujú.

Ďalším z možných nástrojov riešenia bezdomovectva je práca. Integračný program preto realizuje projekt Strategické partnerstvá, zameraný na dlhodobú spoluprácu so zamestnávateľmi a tvorbu chránených pracovných miest, od stavebných a robotníckych prác až po upratovanie. Projekt okrem brigádnických pozícií otvára aj možnosť stabilného pracovného pomeru.

Vagus sa však bezdomovectvu snaží aj predchádzať. **Integračný program v rámci prevencie včas zachytáva ľudí ohrozených stratou bývania a individuálnou intervenciou sociálnych poradkýň a poradcov zvyšuje ich šancu udržať si domov a stabilizovať svoju situáciu skôr, než dôjde k traumatizujúcej strate bývania.** Osobitne ohrozenou skupinou sú podľa našich skúseností ľudia krátko po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. **Preto integračný program spolupracuje s vybranými ústavmi na výkon trestu odňatia slobody a poskytuje sociálne poradenstvo ľuďom pripravujúcim sa na prepustenie.**

Tím integračného programu spoločne dokázal:

- poskytnúť 1 139 poradenských stretnutí v rámci 3 656 poradenských hodín,
- absolvovať 73 telefonických a emailových kontaktov ohľadne občanok a občanov v nepriaznivej životnej situácii,
- poskytnúť bývanie 25 ľuďom, z ktorých 3 ľudia využili krízový byt,
- mať v správe 21 bytov a izieb, ktoré boli súčasťou projektu Bývanie,
- zorganizovať 17 komunitných aktivít pre ľudí bez domova s 87 účastníkmi, medzi ktorými boli napr. ježkoterapia, návšteva Slovenskej národnej galérie, Slovenského národného divadla či bratislavskej ZOO, opekačka, kvízy a rôzne prechádzky,
- zapojiť 19 osôb do projektu Strategické partnerstvá a obsadiť 16 brigádnických miest alebo miest na trvalý pracovný pomer,
- spolupracovať so 4 ústavmi na výkon trestu odňatia slobody.

Adresa Medzimiesta:

Račianska 78, Bratislava

Dostupné hodiny:

pondelok – piatok

9:00 – 17:00

6. Vybrané príbehy ľudí, s ktorými pracujeme

Príbehy zo Streetu

Pán Peter

Pán Peter presedel na lavičke v parku celé dni. Okoloidúci ho míňali na ceste do práce, ľudia z okolitých bytoviek ho pozorovali z okna a tí, čo večer venčili psov, ho stretávali pri prechádzke. Občas mu niekto priniesol jedlo či vodu, ale viac preňho urobiť nevedeli. Keď si pani z najbližšej bytovky s obavami všimla, že jeho zdravotný stav sa zhoršuje, zavolala na našu krízovú linku.

Keď sme prišli, pán Peter sedel premočený na lavičke vo veľmi zlom stave. Začali sme sa rozprávať o tom, čo potrebuje a čo by si prial. Pánovi Petrovi by najviac pomohlo nájsť si ubytovanie, kde by mohol dožiť v dôstojných podmienkach. Mal 74 rokov, psychiatrickú diagnózu a zdravie mu už neslúžilo. Zistili sme, že je na ulici 3 roky. Ocitol sa tam po tom, čo mu skončil nájom v byte a on nemal na depozit a zvyšujúce sa nájom.

Nájsť vhodné bývanie však nebolo jednoduché. Pán Peter sa opakovane dostával do nemocnice kvôli závažnému zdravotnému stavu, a keď sme prišli na miesto, kde sa zvyčajne zdržiaval, nenašli sme ho. Počas hospitalizácií sme udržiavali kontakt so sociálnymi sestrami v nemocnici. Keď sme ho konečne zastihli, nie vždy mal náladu riešiť ubytovanie. Cítili sme, že nemá silu riešiť administratívu spojenú s hľadaním bývania.

Narazili sme aj na obmedzené kapacity ubytovacích služieb. Zariadenia sociálnych služieb aj útulky v Bratislavskom samosprávnom kraji boli plné. Napokon sme našli miesto v zariadení sociálnych služieb na južnom Slovensku. Zostávalo už len vypísať žiadosť o umiestnenie.

Skôr než sa to podarilo, sa pán Peter ocitol v hlbokej kríze. Prestal opúšťať lavičku, kde nocoval, začal vo väčšej miere piť a o ubytovaní sa rozprávať nechcel. Práca na žiadosti sa zastavila.

Počas tohto obdobia sme pána Petra pravidelne navštevovali a sledovali, či jeho stav nevyžaduje rýchly zdravotný zásah. Zapojili sme aj ďalšiu terénnu službu. O niekoľko dní sa pán Peter skutočne opäť dostal do nemocnice. A krátko na to prišla správa, že vďaka spolupráci viacerých služieb sa pre neho miesto v zariadení mimo Bratislavy nakoniec podarilo vybaviť. Po rokoch na lavičke má teraz pán Peter konečne strechu nad hlavou.

Pani Denisa

O pani Denise sme sa dozvedeli z písomného podnetu. Vďaka popisu miesta a jasným inštrukciám sa nám podarilo nájsť improvizované prístrešie na kraji lesa, v ktorom žila žena v strednom veku, spolu s mužom, ktorý sa o ňu staral.

Už pri prvom kontakte bolo zrejmé, že je situácia vážna. Pani Denisa na naše otázky odpovedala nezrozumiteľne alebo vôbec, bola prakticky imobilná a nevedela sa o seba starať sama. Pôsobila dezorientovane a fyzicky slabo. Podmienky, v ktorých žila, boli nielen nedôstojné, ale aj veľmi nehygienické. Bolo jasné, že táto situácia presahuje rámec bežnej terénnej sociálnej práce.

Nevedeli sme, kto pani Denisa je, jej meno sme zistili až o pár týždňov neskôr. Nedokázala uviesť svoju identitu a ani komunikovať svoje potreby. Ani muž, ktorý sa o ňu staral, nepoznal jej totožnosť, pôvod ani rodinné zázemie. Navštívili sme políciu, kde sme podrobne opísali situáciu pani Denisy. Polícia náš podnet preverila, no nepodarilo sa im zistiť žiadne ďalšie informácie.

Zdravotný stav pani Denisy sme konzultovali s mobilnou ošetrovateľskou službou, praktickými lekárkami a lekármi ako aj zdravotným personálom z partnerských organizácií. Zhodli sa, že jej stav je natoľko vážny, že je zásah zdravotnej služby nevyhnutný bez ohľadu na to, či dokáže udeliť informovaný súhlas. Privolali sme preto záchranku. Ešte pred prevozom sme kontaktovali nemocnicu a nemocničného sociálneho pracovníka, aby bol pripravený na to, že prichádza žena v extrémne zraniteľnom stave, bez dokladov a s nejasnou sociálnou situáciou či minulosťou.

Pani Denisu sme o pár dní navštívili v nemocnici a na prvý pohľad sme videli, že je na tom lepšie. Napriek predchádzajúcim ťažkostiam s komunikáciou nás spoznala. Nemocnica nám ďalšie informácie o jej zdravotnom stave ani priebehu liečby poskytnúť nemohla. Posledné, čo sme sa dozvedeli, bolo, že sociálne oddelenie nemocnice aktívne rieši jej ďalšiu starostlivosť a smerovanie po prepustení a že polícii sa podarilo zistiť jej identitu. Týmto momentom sa naša intervencia uzavrela. Zostáva nám vedomie, že sa pani Denisa dostala do bezpečia a do starostlivosti, ktorú nevyhnutne potrebovala.

Príbehy z Domca

Pani Lenka

Pani Lenka prišla do Domca po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. Ako množstvo ľudí v podobnej situácii, aj ona musela začať od úplného začiatku, teda obstarávať si príjem, nájsť si bývanie a nejako sa zaradiť späť do bežného života. Ocitol sa v chaose medzi túžbou po novom začiatku a návratom k starým, zaužívaným zvykom.

Od začiatku bolo zrejmé, že má pani Lenka na život jasný pohľad. Jej otvorenosť a priamosť nám v spoločnej práci veľmi pomáhali. Začali sme žiadosťou o základnú dávku v hmotnej núdzi. Pani Lenka opakovala, že jej najväčším snom je mať malú izbu s vlastným stolom a skriňou. Keď sme však spolu prechádzali možnosti ubytovania, sumy za izbu presahovali 200 eur. Dávka, ktorú dostávala, bola 87 eur.

Hľadali sme spolu aj vhodnú prácu, no jej zdravotný stav sa ukázal ako veľké obmedzenie. Spočiatku pani Lenka verila, že ide len o dočasný problém. Postupom času sa však jej stav začal výrazne zhoršovať. Ako dlžníčka na zdravotnom poistení mala sťažený prístup k potrebným vyšetreniam. Tie sme jej dokázali zabezpečiť vďaka projektu zameranému práve na zdostupnenie zdravotnej starostlivosti pre ľudí bez domova. Výsledky vyšetrení ukázali, že ide o vážnejší problém, ako si pani Lenka pripúšťala. Bolo jej diagnostikované degeneratívne ochorenie kĺbov pokročilého stupňa.

Pustili sme sa preto do dlhého procesu uplatnenia nároku na invalidný dôchodok. Za posledný rok sa nám spoločne podarilo získať pre pani Lenku stabilné ubytovanie a aj obvodnú lekárku. V ďalšom roku ju čaká rozsiahla operácia končatín.

Pani Lenka Domec stále navštevuje, hoci menej často, ako na začiatku. Hovorí, že ľudia, ktorých tu stretla, boli jedným z najsilnejších pilierov jej odhodlania začať odznova. Veríme, že sa jedného dňa dočká vlastnej izby, v ktorej si bude môcť zložiť veci už nastálo.

Pán Juraj

Pán Juraj má 62 rokov a momentálne nemá kde bývať. V Domci využíva možnosť dať si raňajky a obedy, oblečenie získava z nášho šatníka a taktiež sa u nás sprchuje. V poslednom čase je pre neho však najdôležitejšia ošetrovňa.

Každodenný život mu výrazne komplikuje chronická hypertenzia. Ťažkosti vyvrcholili už aj privolaním záchranky a hospitalizáciou, počas ktorej sa jeho stav podarilo stabilizovať. Keď sa však vrátil späť, čelil rovnakým podmienkam na život, ako predtým.

Ako dlžník v zdravotnej poisťovni a človek s príjmom nedosahujúcim ani životné minimum nemá dostupné finančné zdroje, aby si mohol zabezpečiť potrebné lieky na predpis. Z jeho jediného príjmu 87 eur, ktorým je dávka v hmotnej núdzi, predstavuje platenie si základných vecí ako nocľahárne či stravy naozaj náročnú misiu. Na lieky už neostáva.

Vďaka našim partnerom však máme možnosť preplácať lieky klientkám a klientom, ktorí si ich nemôžu dovoliť. Pre pána Juraja to znamená prístup k liečbe, ktorú potreboval. Keďže pochádza mimo Bratislavu a obvodného lekára má v rodisku, využíva aj možnosť návštev u našich dobrovoľných lekárov a lekárovi v ošetrovni.

Na poradenstvách spolu riešime aj dlh na zdravotnom poistení. Navrhli sme splátkový kalendár a možnosť zmeny obvodného lekára v mieste, kde sa zdržiava, aby mal jednoduchší prístup k pravidelným kontrolám. Pán Juraj sa do Domca vracia pravidelne. Znamená preňho nielen teplé jedlo, ale aj sociálne sprevádzanie a podporu v rámci náročného chronického ochorenia.

Príbehy z Medzimiesta

Pani Milada

Pani Milada sa ocitla v zložitej situácii. Vo svojich 67 rokoch bola bez príjmu a nemala nikoho, kto by jej pomohol. Bývala v bratislavskej ubytovni, kde jej hrozili vystaňovaním, ak hneď nevyrovná dlh na nájme. Problémy so zrakom jej nedovoľovali samostatne sa o seba postarať. Priateľ, s ktorým v ubytovni bývala, ju bez vysvetlenia opustil a pani Milada zostala odkázaná na občasnú pomoc zamestnankýň a zamestnancov ubytovne, ktorým sa staršej pani uľúťostilo. Práve na základe telefonátu vrátnika ubytovne sme pani Miladu prvýkrát navštívili. Na mieste sme zistili, že pomoc potrebovala takmer vo všetkých oblastiach života.

Napriek jej veku nemala vybavený starobný dôchodok a bola bez príjmu. Nemala pri sebe ani platný doklad totožnosti, ktorý by urýchlil začiatok riešenia situácie. Trápilo ju viacero zdravotných ťažkostí. V tomto čase už mala dlh v zdravotnej poisťovni, o ktorom nevedela, a to výrazne komplikovalo situáciu. Bol to začarovaný kruh rôznych problémov, ktoré na seba nadväzovali.

Ako prioritu sme si určili vybavenie občianskeho preukazu. Pani Miladu sme sprevádzali na rôzne vyšetrenia k lekárkam a lekárom. Podarilo sa nám nadviazať spoluprácu s inými organizáciami, vďaka ktorým dostala pravidelnú potravinovú pomoc priamo na izbu ubytovne, a vyriešili sme aj úhradu poplatku za ubytovanie, aby neskončila na ulici.

Následne sme spoločne podali žiadosť o starobný dôchodok. Toto bol pre pani Miladu jeden z najdôležitejších krokov, ktorý viedol k zlepšeniu jej nepriaznivej finančnej situácie. V spolupráci s lekárkami a lekármi sme tiež požiadali o odkázanosť na sociálnu službu, ktorú pani Milada vnímala ako veľmi dôležitú, nakoľko už nebola schopná samostatne fungovať v bývaní. Po viacerých vyšetreniach a dokladovaní lekárskeho správ jej bol nárok na sociálnu službu priznaný. Pani Milada po pár mesiacoch dostala vyplatený svoj dôchodok, z ktorého si hneď zaplatila všetky svoje podlžnosti voči zdravotnej poisťovni a aj voči ubytovni, kde bývala.

Spolu so zdravotným personálom sme naplánovali dôležité vyšetrenia a zistili sme, že je možná operácia, ktorá by jej mohla vrátiť zrak. Na základe jej odkázanosti na sociálnu službu sa podarilo pre pani Miladu vybaviť miesto v zariadení pre seniorky a seniorov, čo jej život výrazne zmenilo k lepšiemu. Po čase jej úspešne zoperovali obe oči a momentálne je jej zrak výrazne lepší. V zariadení si vytvára kamarátska, ktoré veľmi dlho nemala. S pani Miladou sme stále v kontakte a máme dohodu, že keď bude niečo potrebovať, ozve sa nám.

Pán Henrich a pán Slavomír

Pán Henrich a jeho brat, pán Slavomír, prišli o domov nečakane. Po smrti matky nedokázali pokryť náklady na udržiavanie viacgeneračného domu na severe Slovenska a boli nútení ho

predať. Hoci boli dospelí, na túto stratu vôbec neboli pripravení. Smrť matky zasiahla najmä pána Slavomíra, ktorému zdravotný stav nedovoľoval nájsť si pravidelnú prácu. Väčšinu času trávil s matkou, staral sa o ňu, keď sa jej zhoršil zdravotný stav a bol na ňu veľmi naviazaný.

Z peňazí z predaja domu vyplatili dlhy a exekúcie. Zostali však bez strechy nad hlavou a na nule. Nie všetky oblasti na Slovensku sú naklonené k rýchlemu nájdeniu si zamestnania, preto sa bratia rozhodli presťahovať do Bratislavy. Tu sa im pomerne rýchlo podarilo nájsť prácu, náročnejšie to však bolo s hľadaním bývania.

Bratia nemali úspory, z ktorých by dokázali zaplatiť dva nájom vopred, a preto prespávali v nocľahárni. Striedanie denných a nočných smien, únava a nemožnosť oddýchnuť si v súkromí boli pre bratov náročné.

Aby ušetrili, začali využívať jedáleň v Domci a postupne aj pravidelné sociálne poradenstvo. Na poradenstvách riešili zdravotný stav pána Slavomíra, udržanie práce a hľadanie cenovo dostupného bývania. Čistý štít v téme dlhov im situáciu uľahčoval. Sociálnym poradkyňiam a poradcom sa podarilo bratov motivovať, aby sa uchádzali o bývanie v integračnom programe. Ani toto nebolo pre pána Henricha s bratom jednoduché, avšak za podpory sociálnych pracovníčok a pracovníkov sa im to podarilo. Dnes sa pán Henrich a pán Slavomír z práce vracajú domov. Môžu za sebou zavrieť dvere a oddýchnuť si v súkromí.

7. OZ Vagus vo verejnom priestore

Časopis Z ulice

Časopis Z ulice aj v roku 2025 prinášal ako stabilný štvrťročník praktické, informačné aj oddychové témy pre ľudí bez domova. Obsah rubriek naďalej vychádza zo skúseností a potrieb klientiek a klientov a zohľadňuje ročné obdobia, aktuálne udalosti či meniacu sa legislatívu. Okrem praktických informácií ponúka priestor na oddych, seberealizáciu a vlastnú tvorbu čitateľiek a čitateľov a vysiela im jasný signál, že ich životné situácie a potreby sú videné.

Novinkou roka 2025 bola finančná podpora časopisu zo strany Nadácie Národnej banky Slovenska. Vďaka nej vznikla nová rubrika venovaná finančnej gramotnosti, ktorej odbornou garantkou bola pani Ľubomíra Schlosserová z Finančnej gramotnosti. Články v rubrike sa venovali hospodáreniu s peniazmi, rizikám nebankových pôžičiek, riešeniu dlhov či možnostiam oddĺženia a osobného bankrotu, teda témam, ktoré sú pre ľudí žijúcich v extrémnej chudobe kľúčové.

Obsah časopisu pripravoval tím pracovníčok a pracovníkov Vagusu, pričom šéfredaktorkou a editorkou zostala kolegyňa Emília Čelovská. Zamestnankyne a zamestnanci Vagusu spracovávali praktické témy ako napr. zmeny v poskytovaní dávky v hmotnej núdzi, prevencia a liečba ochorení, zahľadenie odsúdenia, riziká obchodovania s ľuďmi či zdravé medziľudské vzťahy. **Na obsahu časopisu spolupracovali aj ďalšie odborné organizácie. V spolupráci s OZ Návrat vznikol rozhovor o ich práci s rodinami a deťmi, a so psychologičkami a psychológmi z platformy Hedepy sme pripravili sériu článkov venovaných psychickému zdraviu.** Pravidelnou súčasťou časopisu zostalo právnické a psychologické poradenstvo, ako aj poradňa o alkohole a iných drogách. **Každé číslo prinieslo tiež obľúbený voľnočasový obsah ako cestopisy, súťaž, krížovky, vtipy a**

priestor na vlastnú tvorbu čitateľiek a čitateľov, ktorí svoje príspevky pravidelne zasielali prostredníctvom schránky v dennom centre Domec.

Na dizajne časopisu pokračovala v spolupráci Barbora Gavláková, ktorá udržiava kontinuitu vizuálneho štýlu a vysokú grafickú kvalitu časopisu. **Časopis Z ulice vychádza v náklade 500 kusov každé 3 mesiace a bezplatne ho distribuujeme klientkám a klientom vo všetkých našich programoch, ako aj na miesta, kde sa zvyknú zdržiavať.**

Komunikačné kampane, Street Food a Čoje

Vagus každoročne realizuje dve veľké kampane zamerané na získavanie finančnej podpory od individuálnych daryň a darcov. V období darovania 2 % z dane sme nadviazali na úspešný kreatívny koncept od agentúry Mannschaft, postavený na myšlienke, že ľudia, ktorých život nešetří, už nemajú z čoho šetriť. Téma šetrenia, žiaľ, zostala aktuálna aj v roku 2025 a osvedčený online spot opäť oslovil našu komunitu aj širšiu verejnosť.

Rok 2025 priniesol v oblasti kampaní aj zmenu. Po dlhoročnej a skvelej spolupráci sa naše cesty s agentúrou Mannschaft priateľsky rozdelili. **Všetkým spolupracovníckam a spolupracovníkom z Mannschaftu patrí naša obrovská vďaka za kreatívne a citlivo spracované nápady stojace za našimi najznámejšími kampaňami.** Zimnú fundraisingovú kampaň tak po prvý raz pripravovala agentúra MUW Saatchi & Saatchi. Nosnou témou kampane bolo opäť jedlo. Agentúre sa podarilo veľmi citlivo spracovať skutočnosť, že ľudia bez domova sú mnohokrát odkázaní na jedlo z ulice. Kampaň tak verejnosti priblížila realitu, ktorej klientky a klienti čelia každý deň. Zároveň tiež ponúkla konkrétny spôsob, ako pomôcť. Kreatívny koncept ponúkol originálne rozpracovania v online priestore, v rádiu, ale aj v spolupráci s prevádzkami bratislavských street food reštaurácií.

Zimná kampaň priniesla aj ďalšiu premiéru. Vďaka spolupráci s televíziami JOJ a TA3 sa nám po prvýkrát v histórii Vagusu podarilo umiestniť kampaň do televízneho vysielania. Mediálne nasadenie kampane dlhodobo podporuje naša partnerská mediálna agentúra Unimedia. Skvelé výsledky opäť priniesla spolupráca s influencerom Čoje, ktorý pripravil autentický rozhovor s človekom bez domova o jedle v Bratislave. **Z hľadiska vyzbieranej sumy išlo o najúspešnejšiu zimnú fundraisingovú kampaň Vagusu a vyzbieraná suma presiahla 120 000 eur. Všetkým, ktorí na kampaniach pracovali, ako aj tým, ktorí podporili našu prácu s ľuďmi bez domova, úprimne ďakujeme.**

Výzvy k všímavosti

Výzvy k všímavosti sú uceleným formátom, prostredníctvom ktorého vzdelávame verejnosť a šírimo osvetu v témach spojených s bezdomovectvom a možnostiach pomoci. **Ide o edukačné texty, ktoré prinášajú jednoduché a bezpečné návody, ako reagovať, keď si všimneme človeka bez domova v ohrození života či zdravia. Vychádzame pritom z dlhoročných skúseností našich pracovníčok a pracovníkov. Mnohým tragédiám sa dá predísť, ak okoloídúce osoby neostanú ľahostajné.** Niekedy môže jedna otázka alebo včasný telefonát zachrániť život.

Začiatkom roka 2025 sme publikovali výzvu Ako reagovať, keď sme svedkami brutality páchanej na ľuďoch bez domova. Krátky manuál ponúkal jednotlivé kroky tak, aby nebolo ohrozené bezpečie osoby, ktorá je ochotná pomôcť, a bol reakciou na medializované

páchanie násilia voči ľuďom bez domova v bratislavskom nákupnom dome zo strany súkromnej bezpečnostnej služby.

Počas leta 2025 sme publikovali Výzvu k všímavosti počas horúčav. Vysoké teploty, nedostatok tieňa a obmedzený prístup k vode ohrozujú ľudí bez domova viac ako bežné obyvateľstvo, a riziko dehydratácie, kolapsu či smrti je vyššie. Verejnosti sme poradili, ako bezpečne osloviť človeka bezvládne ležiaceho na priamom slnku, ako mu ponúknuť vodu a možnosť presunúť sa do tieňa, a informovali sme, kedy volať záchrannú službu. Na letnú výzvu nadviazal text Ako prekonať efekt prizierajúceho, v ktorom sme vysvetlili, prečo ľudia v skupine či v dave pomáhajú zriedkavejšie, a ponúkli sme konkrétne techniky, ako tento prirodzený psychologický jav prekonať.

S príchodom chladných mesiacov sme zverejnili Výzvu k všímavosti počas zimy a mrazov. Zima patrí pre ľudí bez domova k najrizikovejším obdobiam roka. Priniesli sme návod, ako rozpoznať človeka v ohrození, ponúknuť mu teplý nápoj či informáciu o možnostiach prenocovania, a v prípade núdze okamžite volať zdravotnú pomoc. Sériu roka 2025 uzavrela Výzva k všímavosti pri kontajneroch, ktorá upozornila na menej známe riziko spojené s ukrávaním sa pred mrazmi aj v kontajneroch, najčastejšie na papier. Takýto úkryt sa môže stať smrteľnou pascou, najmä ráno pri vývoze odpadu. Poradili sme, ako si všímať známky prítomnosti človeka v kontajneri, ako ho bezpečne osloviť a kedy kontaktovať mestskú políciu alebo záchrannú službu.

Súčasťou všetkých výziev je aj posolstvo, že odmietnutie pomoci nie je zlyhanie človeka, ktorý ju ponúkol. Informovali sme tiež, že na našej Linke na pomoc ľuďom bez domova (0949 655 555) poskytuje náš terénny tím informácie, ako bezpečne a účinne pomôcť. Výzvy vychádzajú na blogu Denníka N, na našej webovej stránke a sociálnych sieťach. Veríme, že všímavosť verejnosti je jedným z účinných nástrojov, ako predchádzať tragédiám v uliciach, a že spoločne dokážeme vytvoriť mesto, kde nikto nezostane nepovšimnutý.

Deň otvorených dverí v Domci a podcast Otcovia v plienkach

V júni 2025 sme verejnosti opäť otvorili dvere nášho Domca. Len raz do roka má široká verejnosť možnosť nahliadnuť do zákulisia najväčšieho denného centra pre ľudí bez domova na Slovensku a zistiť, ako funguje jedáleň, ošetrovňa, šatník či poskytovanie sociálneho poradenstva. **Deň otvorených dverí sme pripravili ako zážitkovú prehliadku, návštevnícky a návštevníci si mohli prostredníctvom interaktívnej hry Jeden deň človeka bez domova vyskúšať, čomu ľudia žijúci v extrémnej chudobe denne čelia.**

Hlavným bodom programu bolo živé nahrávanie podcastu Denníka N Otcovia v plienkach, ktorý sa venuje rodičovským témam. Spoluautor podcastu Rastislav Kačmár sa so psychologičkou Janou Kapcovou rozprával o tom, ako v deťoch pestovať empatiu a sociálnu citlivosť, a spoločne ponúkli konkrétne návody, ako sa s deťmi rozprávať o náročných témach vrátane bezdomovectva. Tento problém totiž nezmizne zo dňa na deň a jednou z vecí, ktoré prispievajú k jeho riešeniam, je práve záujem a citlivosť verejnosti na sociálnu nespravodlivosť. Prepojenie témy bezdomovectva s rodičovstvom nám zároveň umožnilo osloviť nové publikum.

Deň otvorených dverí navštívila približne stovka ľudí. Súčasťou podujatia boli aj neformálne rozhovory s našimi sociálnymi pracovníčkami a pracovníkmi pri čerstvých palacinkách a

zbierka pánskych a dámskych tenisiek pre ľudí bez domova. Zberná nádoba bola naplnená po okraj. Podujatie bolo bezplatné a prístupné pre dospelých aj deti.

Noc vonku 2025 – tretíkrát celoslovensky

V roku 2025 sme zorganizovali už 12-ty ročník osvetovo-mobilizačného podujatia Noc vonku, ktoré sa zároveň po tretí raz konalo v celoslovenskom rozsahu. Do iniciatívy sa zapojilo 10 subjektov v 8-mich slovenských mestách, v Košiciach sa podujatie konalo dokonca až na 3 miestach. Na organizácii sa podieľali kultúrne centrá, dobrovoľnícke tímy, školy aj samospráva. Nitra je jediným mestom na Slovensku, kde Noc vonku zorganizoval samotný mestský úrad. Ide o príklad, ako môže samospráva aktívne prevziať iniciatívu v osвете o chudobe a bezdomovectve.

Zapojené subjekty do Noci vonku:

1. OZ Vagus v Novej Cvernovke v Bratislave,
2. Komunitné centrum Kubik v Trnave,
3. mesto Nitra,
4. Stanica Žilina-Záriečie v Žiline,
5. Záhrada – Centrum nezávislej kultúry v Banskej Bystrici,
6. Rava vegan&vegetarian bistro v Humennom,
7. Krajská knižnica P. O. Hviezdoslava v Prešove,
8. Tabačka Kulturfabrik v Košiciach,
9. Kino Úsmev v Košiciach,
10. Ťahanovská záhrada so Slobodnou demokratickou školou v Košiciach.

Geografické rozloženie Noci vonku:

1. Bratislava,	5. Banská Bystrica,
2. Trnava,	6. Humenné,
3. Nitra,	7. Prešov,
4. Žilina,	8. Košice.

Cieľom podujatia bolo upozorniť na neustále rastúci počet ľudí žijúcich v chudobe alebo v jej ohrození a na alarmujúcu situáciu týkajúcu sa ľudí bez domova. Riešenia, ako bezdomovectvu predchádzať, pritom existujú a sú definované napríklad v Národnej koncepcii prevencie a ukončovania bezdomovectva. Štát ich však dôsledne neuplatňuje. **Súčasťou podujatia bola tradičná výzva pre širokú verejnosť, aby sa na jednu noc vzdala pohodlia svojho domova a prespala pod holým nebom. Návštevnosť podujatia vo všetkých zapojených mestách dosiahla počet 424 ľudí, čo je doteraz najvyššia účasť.**

V Bratislave, kde sme podujatie organizačne zastrešovali my, odštartoval program v Novej Cvernovke živým nahrávaním podcastu Dobré ráno sobota so zástupcom šéfredaktorky denníka SME Jakubom Filom a novinárkou Zuzanou Kovačič Hanzelovou. Nasledovali vystúpenia inšpiratívnych osobností, ktoré sa na chudobu pozreli z rôznych uhlov. Ako prvá vystúpila sociologička a bývalá premiérka Iveta Radičová, facilitátorka a expertka na hodnotové vzdelávanie Zuzana Vasičáková Očenášová, evanjelická farárka Anna Polcková, a Tomáša Slamku, majiteľa barbershopu, ktorý strihá a holí ľudí bez domova, vyspovedala reportérka magazínu Closer Tímea Krauszová. Návštevníckam a návštevníkom následne zahrala kapela Walter Schnitzelsson. Podujatie vyvrcholilo spoločným prespaním v areáli

Novej Cvernovky v parku pod Palmou a následnými spoločnými raňajkami na druhý deň v Skrytom bare.

Noc vonku 2025 by sa nemohla uskutočniť bez podpory našich firemných partnerov. Za podporu podujatia ďakujeme Nadácii Slovenskej sporiteľne, Nadácii CEF, Slovnaftu, ITB Development a Komerční banke.

Vagus na TEDxBratistlava

V máji 2025 sme dostali príležitosť predstaviť našu prácu na podujatí TEDxBratistlava. Pre návštevníčky a návštevníkov sme pripravili interaktívnu aktivitu, v rámci ktorej si na vlastnej koži mohli vyskúšať situácie, ktorým ľudia bez domova čelia denne. Nachodili kilometre po vodu, snažili sa prežiť za 2 eurá na deň a objavovali ďalšie prekážky, s ktorými sa musia každodenne popasovať. Aktivitu si vyskúšali desiatky ľudí.

Súčasťou priestoru bola aj veľká inštalácia, v ktorej sme spoločne vytvárali symbolickú záchrannú sieť pomoci pre ľudí bez domova. Každý si mohol zvoliť formu pomoci, ktorá mu je blízka a ku ktorej sa vie v danej chvíli zaviazat', od vlúdneho oslovenia človeka bez domova až po finančný dar, a následne pretiahnuť svoju časť siete cez inštaláciu. Postupne tak vznikla pevná sieť pripomínajúca, že sieť pomoci pre najohrozenejších dokážeme vytvoriť spoločne aj z drobných skutkov. Účasť na TEDxBratistlava bola pre nás skvelou príležitosťou priblížiť život ľudí bez domova novému publiku originálnym a zážitkovým spôsobom.

Ocenenia v sociálnej oblasti a v oblasti komunikácie

Rok 2025 bol z hľadiska odborných ocenení pre Vagus mimoriadne úspešný. Naša zimná fundraisingová kampaň „Niektorí ľudia čakajú na jedlo dlhšie, ako by ste čakali“ získala na najprestížnejšej slovenskej súťaži kreativity Zlatý klinec hneď 4 ocenenia: zlato v kategórii kampaň, zlato za video, zlato v kategórii social a bronz za rádiospot. Kampaň zároveň uspela aj v súťaži digitálnej kreativity Digital Pie, kde si odniesla striebro a bronz.

Ocenenia potvrdzujú kvalitu a dlhodobú systematickú prácu nášho tímu a partnerských agentúr v komunikácii témy chudoby a bezdomovectva. Teší nás o to viac, že ide o kampaň, ktorá okrem kreatívneho uznania priniesla aj reálny dopad, pomohla rozšíriť komunitu darkýň a darcov a vyzbierať prostriedky na našu prácu s ľuďmi bez domova.

8. Komunita našich podporovateľiek a podporovateľov

Za každým terénnym výjazdom, vydaným obedom v Domci, hodinou sociálneho poradenstva či verejným podujatím na tému chudoby stoja nielen naše skvelé zamestnankyne a zamestnanci, ale predovšetkým široká komunita podporovateľiek, podporovateľov a spolupracujúcich ľudí a subjektov. Bez nich by naša každodenná pomoc ľuďom bez domova jednoducho nebola možná. Práve táto komunita predstavuje tichú, no o to silnejšiu oporu všetkého, čo robíme.

Tvoria ju zástupkyne a zástupcovia štátnej správy, samosprávy, vzdelávacích a umeleckých inštitúcií, firiem, obchodov, reštaurácií, nadácií, mimovládnych organizácií a rôznych iniciatív. Patria sem tiež spolupracujúce dobrovoľné lekárky a

lekári, ďalšie dobrovoľníčky a dobrovoľníci pôsobiaci v Domci, ľudia, ktorí prenajímajú svoje byty klientkám a klientom, ako aj individuálne darkyne a darcovia z radov širokej verejnosti.

Všetkých týchto ľudí a inštitúcie spája citlivosť a vnímavosť voči ľuďom žijúcim v extrémnej chudobe, čo je pri nastoľovaní sociálnej spravodlivosti nesmierne dôležité. **Patrí im naša úprimná vďaka za to, že aj v roku 2025 prejavili záujem o pomoc ľuďom bez domova prostredníctvom Vagusu.**

Pomocnú ruku nám podávajú v rôznych formách. Finančnej, materiálnej či zapojením do dobrovoľníckych aktivít. Vymenovať všetkých jednotlivcov nie je možné a o mnohých dobrých skutkoch sa ani nedozvieme. O to viac chceme poďakovať tisíckam individuálnych daryň a darcov, ktorí podporili naše aktivity finančne, ľuďom zapojeným do materiálnych zbierok, tým, ktorí scitlivujú svoje okolie napríklad zdieľaním našich príspevkov na sociálnych sieťach, aj všetkým, ktorých mená nikdy nespoznáme, no spoločne s nami pomáhajú klientkám a klientom zvládať každodenné situácie. **Osobitné poďakovanie patrí našim pravidelným daryňiam a darcom. Práve vďaka vám môžeme svoju prácu vykonávať systematickejšie a plánovať ďalšie aktivity s väčšou istotou.**

Podpora od štátu a samosprávy

Vytváranie vhodných verejných politík na pomoc ohrozeným skupinám obyvateľstva patrí medzi základné povinnosti štátu a samospráv. Táto povinnosť vychádza z princípov ľudských práv, ľudskej dôstojnosti, sociálnej spravodlivosti a zodpovednosti voči všetkým skupinám obyvateľstva, ktoré žijú medzi nami. Popri tvorbe kvalitných verejných politík je nevyhnutné, aby štát a samosprávy prácu s ľuďmi bez domova systematicky podporovali aj finančne. Nejde totiž o výdavok, ale o zodpovednú a dlhodobu návratnú investíciu do zdravšej a spravodlivejšej spoločnosti.

Bezdomovecstvo nemožno riešiť čiastkovo či povrchné. Riešenia si vyžadujú komplexný a odborný prístup, ktorý začína prevenciou, pokračuje terénnou prácou a podpornými službami a vrcholí zabezpečením stabilného dôstojného bývania. Túto náročnú prácu na Slovensku dlhodobo zabezpečujú predovšetkým mimovládne organizácie spolu so samosprávami. Bez stabilnej a predvídateľnej finančnej podpory zo strany štátu však nedokážu pokryť potreby všetkých ľudí, ktorí sa v núdzi ocitnú.

ĎAKUJEME PRETO ZA FINANČNÚ PODPORU NASLEDOVNÝM SUBJEKTOM ŠTÁTU A SAMOSPRÁVY:

- Ministerstvo financií Slovenskej republiky,
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky,
- Bratislavský samosprávny kraj,
- Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava,
- Mestská časť Bratislava - Dúbravka,
- Mestská časť Bratislava - Karlova Ves,
- Mestská časť Bratislava - Petržalka,
- Mestská časť Bratislava - Rača,
- Mestská časť Bratislava - Staré Mesto.

ROVNAKO ĎAKUJEME ZA SPOLUPRÁCU:

- Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky,
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky,
- Bratislavský samosprávny kraj,
- Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava,
- Magistrát Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy,
- Národná banka Slovenska,
- Nadácia Národnej banky Slovenska.

Firemní partneri a podpora z nezisku

Spoločensky zodpovedné firmy zohrávajú v pomoci ľuďom bez domova nezastupiteľnú úlohu a to platí ako pre nadnárodné korporácie, tak aj pre malé slovenské rodinné podniky. Ich podpora má pritom rôzne podoby, medzi ktoré patria finančné príspevky či materiálne dary, vďaka ktorým dokážeme realizovať podstatnú časť našej činnosti, ale aj organizácia potravinových zbierok a zbierok oblečenia, firemné a expertné dobrovoľníctvo a vytváranie priestoru, kde môžeme otvárať tému extrémnej chudoby a šíriť osvetu medzi širokou verejnosťou.

Z celého srdca ďakujeme všetkým našim partnerským firmám, ich majiteľkám a majiteľom, konateľkám a konateľom, ako aj celým zamestnaneckým tímom, ktoré nám pomáhajú zlepšovať životné podmienky ľudí bez domova. To isté platí aj pre našich partnerov z neziskového sektora, kde patria predovšetkým nadácie, ktoré prerozdeľujú prostriedky od rôznych donorov. Veľmi si vážime, že stojíte pri nás.

Osobitné poďakovanie patrí tým partnerom, s ktorými nás spája dlhoročná spolupráca, alebo ktorí nám v roku 2025 prejavili mimoriadnu štedrosť. Bez ich záujmu a podpory by sme nedokázali poskytovať pomoc ľuďom bez domova v takom rozsahu a v takej kvalite, ako sa nám to v uplynulom roku podarilo. Za finančnú podporu a spoluprácu ďakujeme nasledujúcim firemným partnerom a nadáciám:

• Centrum pre filantropiu, n. o.	• Nadácia Pontis
• Darujme.sk	• Nadácia rodiny Kúšikovcov
• La Fondation UP	• Nadácia Slovenskej sporiteľne
• Medici per la Pace	• Nadácia SPP
• Nadácia CEF	• Nadácia Tesco
• Nadácia ESET	• Nadácia VÚB
• Nadácia Nová Cvernovka	• Swiss Re Foundation
• Accenture, s. r. o.	• Komerční banka, a.s., pobočka zahraničnej banky
• Amazon Fulfillment Slovakia, s. r. o.	• Kyndryl Services Slovensko, spol. s. r. o.
• CRESCO REAL ESTATE, a. s.	• Lenovo (Slovakia), s. r. o.
• Dell, s. r. o.	• Lucron Group, a. s.
• Generali Poist'ovňa, pobočka poisťovne z iného členského štátu	• MEGGLE Slovakia, s. r. o.
• Intesa Sanpaolo	• MUW / SAATCHI & SAATCHI, spol. s. r. o.
• ITB Development, a. s.	• Philip Morris Slovakia, s. r. o.

- PS STAVBY, s. r. o.
- Slovenská produkčná, a. s. (TV JOJ)
- Slovenské elektrárne, a.s.
- Slevomat.cz, s. r. o. – organizačná zložka Slovensko
- SLOVNAFT, a. s.
- Swiss Re Management AG, organizačná zložka
- Up Déjeuner, s. r. o.
- Zľavomat.sk
- Zurich Insurance Company Ltd, organizačná zložka

Ďalej ďakujeme za finančnú podporu, materiálnu pomoc, organizáciu zbierok, dobrovoľníctvo a spoluprácu nasledovným firemným partnerom, neziskovým organizáciám, školám a ďalším subjektom, ich vedeniu, zamestnankyniam a zamestnancom:

- 1. súkromné gymnázium v Bratislave
- Bratislavské kultúrne a informačné stredisko
- Materská škola Hargašova 5
- Materská škola Miloslavov
- Človek v ohrození, n.o. – Medzinárodný filmový festival Jeden svet
- Denník SME
- Denník N
- DEPAUL SLOVENSKO, n. o.,
- EURACTIV Slovensko
- International Women's Club of Bratislava
- KOLO – Bratislavské centrum opätovného použitia
- Mestská knižnica v Bratislave
- Nadácia ČSOB
- Nadácia EX LABORE GLORIA
- Odyseus, o. z.
- Škola Taliančiny
- The Bridge
- Across Private Investments, o. c. p., a. s.
- Adient Slovakia, s. r. o.
- Advokátska kancelária JUDr. Daniel Urban, s. r. o.
- AKUSON, s. r. o.
- Amerge, s. r. o.
- ARTFORUM spol., s. r. o.
- BASF Slovensko spol., s. r. o.
- Beckman Coulter Slovenská republika, s. r. o.
- Súkromná materská škola LifeStart-Budmerice
- Súkromná základná škola Edulienka
- Základná škola Černyševského
- Základná škola Kulíškova 8
- Základná škola Ostredková 14
- OZ LenDo
- Platforma na ukončovanie bezdomovectva, o. z.
- Platforma pre demokraciu
- Proti prúdu, o. z.
- Robme radosť, n.o.
- SOCIA – Nadácia na podporu sociálnych zmien
- Slovenský filmový ústav – Kino Lumière
- Staromestská knižnica v Bratislave
- Stopa, o. z.
- Susedia na dvore
- Živé račko
- Volis Academy
- BILLA, s. r. o.
- Bloomreach SK, s. r. o.
- C.E.N., s. r. o. (TA3)
- CERVA Slovensko, s. r. o.
- CURADENT, s. r. o.
- COFIDIS SA, pobočka zahraničnej banky
- CONCENTRIX SLOVAKIA, s. r. o.
- CORWIN SK, a. s.
- Dentsu Slovakia, s. r. o.
- Deloitte Audit, s. r. o.

- DHL Express (Slovakia), spol. s r. o.
- dm drogerie markt, s. r. o.
- EAM Slovakia, s. r. o.
- ESET, spol. s r. o.
- EssenceMediacom Slovakia, s. r. o.
- EY Labs, s. r. o.
- FaxCopy, a. s.
- Group M Slovensko, a. s.
- Hedepý SK, s. r. o.
- HENKEL SLOVENSKO, spol. s r. o.
- Barber, s. r. o.
- Hyundai Motor Czech s. r. o., organizačná zložka Slovakia
- ING Bank N.V., pobočka zahraničnej banky
- Inventivera, s. r. o.
- Kalifornan, s. r. o.
- Kávozrnko, s. r. o.
- Kontentino, s. r. o.
- KPMG Slovensko spol. s r. o.
- Lindt & Sprüngli (CEE) s.r.o. – organizačná zložka
- MAIND, s. r. o.
- MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o.
- MECOM GROUP, s. r. o.
- MUZIKER, a. s.
- msg life Slovakia, s. r. o.
- MSML, s. r. o.
- Odvoz a likvidácia odpadu a.s. – OLO
- OKAT PLUS, s. r. o.
- pelicantravel.com, s. r. o.
- Phockaren R1, s. r. o.
- Považský cukor, a. s.
- PROXENTA, a. s.
- Pygmalios, s. r. o.
- Sebik.tv, s. r. o.
- SHOOOS, s. r. o.
- Statok Šindelovci, s. r. o.
- Superbrands
- Superior SDI Slovakia, s. r. o.
- ŠMAK, s. r. o.
- Talent Solutions, s. r. o.
- TESCO STORES SR, a. s.
- TEXTIL HOUSE, s. r. o.
- Tunguska, s. r. o.
- WAVEMAKER Slovakia, s. r. o.
- Websupport, s. r. o.
- Wincent Technologies, s. r. o.
- WOOD Real Estate Management, s. r. o.

ĎAKUJEME 🧡

Stretnutie našej komunity

S veľkou časťou komunity našich dlhoročných podporovateľiek, podporovateľov, spolupracovníčok a spolupracovníkov nemáme veľa príležitostí na osobné stretnutia. Aj preto nás veľmi teší, že sme opäť mohli zorganizovať Vagus párty pre zástupkyne a zástupcov samosprávy, prenajímateľky a prenajímateľov bytov v projekte Bývanie, dobrovoľné lekárky a lekárov, naše skvelé dobrovoľníčky a dobrovoľníkov, aktuálne zamestnanecké tímy aj bývalé zamestnankyne a zamestnancov Vagusu. V septembri 2025 sa v Ateliéri Svetlák v budove Novej Cvernovky stretlo približne 100 hostí.

Vagus párty je tradičným priestorom na vyjadrenie našej vďaky, na priateľské rozhovory, ale aj na predstavenie výsledkov za predchádzajúci rok a odovzdanie výročnej správy, ktorú každoročne vydávame formou knihy. Večerom sprevádzala moderátorka Kristína Tormová. Súčasťou programu boli príhovory osobností, ktoré sa rôznymi spôsobmi podieľajú na napĺňaní poslania Vagusu. Pani Ivana Potočnáková, manažérka grantových programov Nadácie Národnej banky Slovenska, priblížila spoluprácu v oblasti finančnej gramotnosti ľudí bez domova, pani Alena Kanabová zastupovala spoločnosť Accenture, ktorá pre Vagus pro bono dodala CRM systém, a pán Andrej Varga, ktorý už 6 rokov pravidelne dobrovoľníči v kuchyni Domca a organizuje zbierky pre klientky a klientov vo firme DELL, pripomenul, že každodenná pomoc môže mať mnoho podôb. Slova

sa ujal aj verejný ochranca práv, pán Róbert Dobrovodský, ktorý sa dlhodobo zasadzuje za ochranu práv vylúčených skupín obyvateľstva vrátane ľudí žijúcich v extrémnej chudobe. O hudobný zážitok sa postarala kapela Ultrazvuk a večer uzavrel tematický stand-up, ktorý špeciálne pre túto príležitosť pripravil komik Matej Makovický.

9. Zdroje

Amnesty International. 2025. Zhromaždenie proti násiliu na zraniteľných ľuďoch [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/noxw2> [cit. 2026-05-05].

Deloitte. 2024. Property Index [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/xyop8> [cit. 2026-05-05].

Denník E. 2025. Začal platiť „zákon proti lenivosti“. Za odmietnutie práce už hrozí strata dávky [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/ksil2> [cit. 2026-05-05].

Denník N. 2025. Pracovník SBS pod vplyvom drog napadol človeka bez domova, polícia vedie prípad ako priestupok [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/jyac6> [cit. 2026-05-05].

Denník N. 2025. V Bratislave dobili na smrť muža bez domova, podozrievajú policajtov a pracovníkov SBS [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/hjt29> [cit. 2026-05-05].

Denník N. 2025. „Zo sociálnych dávok sa žiť nedá.“ Rozhovor s Karin Štrofovou, sociálnou pracovníčkou o tom, prečo sú dávky pre ľudí bez domova na Slovensku prakticky nedostupné [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/mndep> [cit. 2026-05-05].

Denník N. 2026. Odborníčka: Energopomoc dostáva 90 % populácie. Tí, ktorí ju najviac potrebujú, z nej nedostanú takmer nič [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/cjw14> [cit. 2026-05-05].

IVPR. 2024. Prinášame výsledky zo sčítania ľudí bez domova v Bratislave 2023 [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/aybw> [cit. 2026-05-05].

Legalis. 2026. Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/gqix3> [cit. 2026-05-05].

Noviny.sk. 2025. Brutálny útok pri nákupnom centre: Pracovníci SBS zbili muža bez domova [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/adtuk> [cit. 2026-05-05].

Noviny.sk. 2025. Muža bez domova našli dobitého, neskôr zomrel v nemocnici [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/hak14> [cit. 2026-05-05].

ONDRUŠOVÁ, D., GERBERY, D., FICO, M., FILA DELFIOVÁ, J., GRANDTNEROVÁ, L., LORENZ, I. 2015. Ľudia bez domova: príprava a realizácia empirického výskumu, analýza nástrojov prevencie a riešenia bezdomovectva. Bratislava: IVPR

Pravda. 2025. Kríza bývania sužuje Európu: Developeri odkladajú projekty, byty miznú z trhu a bude horšie. Zasiahnuť chce Brusel [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/bmscd> [cit. 2026-05-05].

SME. 2026. Ficova premiárska téma je fiasko. Z prvej stovky štátnych nájomných bytov obsadili štvrtinu [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/moyim> [cit. 2026-05-05].

Spolubyvajúci.sk. 2026. Spolubývanie | bratislavský kraj [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/ozsuw> [cit. 2026-05-05].

Štatistický úrad SR. 2024. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021 [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/jdx4> [cit. 2026-05-05].

Štatistický úrad SR. 2025. Začaté, dokončené a rozostavané byty podľa druhu [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/ivhxy> [cit. 2026-05-05].

Štatistický úrad SR. 2026. Chudoba a jej dimenzie v roku 2025 [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/qvdhj> [cit. 2026-05-05].

Topky.sk. 2025. Brutálny zásah SBS na Kuchajde? VIDEO zachytilo bitku a jazdu autom cez trávu, starosta hovorí o trestnom oznámení [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/cortv> [cit. 2026-05-05].

Trend. 2025. Veľký problém konsolidácie: počet pracujúcich Slovákov ohrozených chudobou dramaticky rastie [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/dquuy> [cit. 2026-05-05].

YIM.BA. 2025. Prvý po vyše desaťročí. Hlavné mesto dokončilo bytovku na Muchovom námestí, pripravuje novú [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/glys5> [cit. 2026-05-05].

Žilina.sk. 2025. Neznámi páchatelia napadli bezdomovca v Ružomberku, odviezla ho sanitka. Pred políciou stihli ujsť [online]. Dostupné na: <https://lnk.sk/bmxy8> [cit. 2026-05-05].

Financie

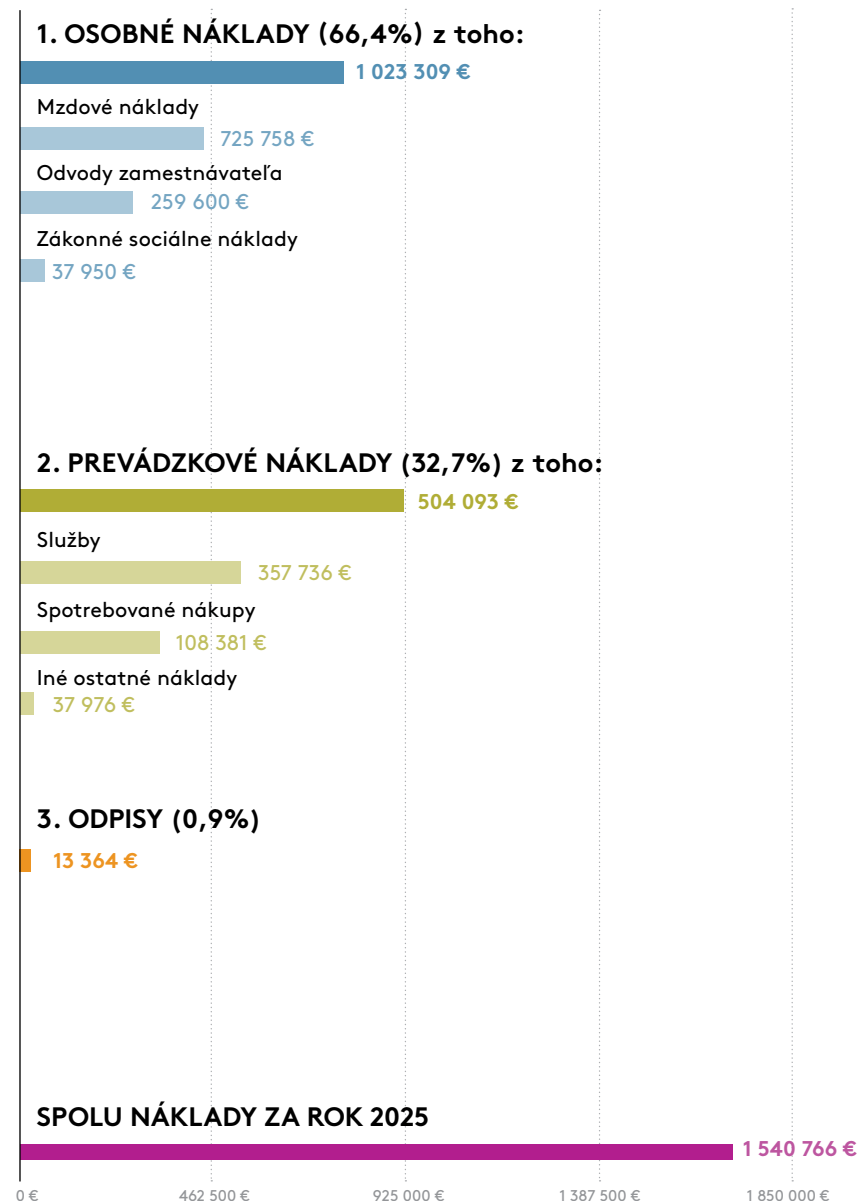
Výnosy

Rozdelenie výnosov
podľa zdrojov

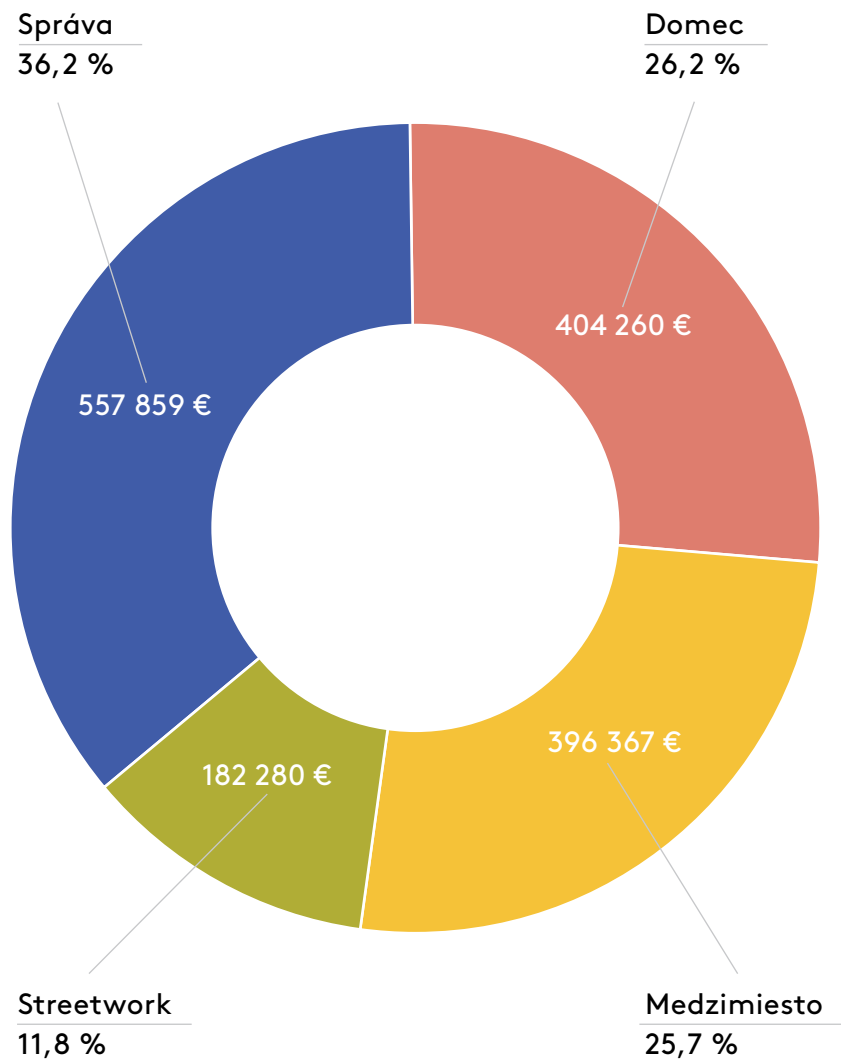

Náklady

Rozdelenie nákladov
podľa druhu

Náklady

26,2 %	Domec	404 260 €
25,7 %	Medzimiesto	396 367 €
11,8%	Streetwork	182 280 €
36,2%	Správa	557 859 €
Spolu		1 540 766 €

V roku 2025 nenastali zmeny v zložení štatutárneho orgánu občianskeho združenia. Občianske združenie vykázalo k 31. 12. 2025,

Celkový majetok vo výške 1 244 573,44 EUR (2024: 1 314 574,36 EUR) a záväzky vo výške 50 401,43 EUR (2024: 42 989,03 EUR).

Štruktúra majetku, vlastných a cudzích zdrojov občianskeho združenia sú uvedené v účtovnej závierke k 31. 12. 2025.

EON na hodinu poskytovania sociálnej služby 2025

	Celkovo	Na 1 hod poskytnutej sociálnej služby
Špecializované sociálne poradenstvo (ambulantne)	72 250 €	51 €
Špecializované sociálne poradenstvo (terénne)	40 840 €	51 €
Podpora samostatného bývania	86 435 €	45 €
Terénna sociálna služba krízovej intervencie	262 643 €	72 €
Nízkoprahové denné centrum	473 068 €	32 €

Návrh vysporiadania hospodárskeho výsledku 2025

Ku dňu zostavenia účtovnej závierky štatutárny orgán nenavrhol vysporiadanie hospodárskeho výsledku za rok 2025.

Predpoklad budúceho vývoja činnosti občianskeho zdrúženia

Občianske združenie plánuje v nasledujúcom účtovnom období nielen pokračovať v poskytovaní služieb pre ľudí bez domova v súčasnom rozsahu, vrátane terénnych, nízkoprahových, poradenských a podporných aktivít, ale zároveň ich ďalej rozširovať.

Dôležitým krokom je plánované otvorenie ambulancie všeobecného lekára, či poskytovanie služieb sociálnej rehabilitácie.

Rovnako sa bude občianske združenie zameriavať aj na pokračovanie spolupráce s dobrovoľníkmi a rozvoj partnerstiev s verejným a súkromným sektorom.

Financovanie plánuje naďalej zabezpečovať z grantov, dotácií, darov, verejných zbierok a príspevkov fyzických a právnických osôb tak, aby bola zachovaná diverzifikácia financovania. V organizačnej štruktúre neočakáva združenie výrazné zmeny.

Občianske združenie neustále sleduje legislatívny vývoj a potenciálne zmeny ovplyvňujúce mimovládne neziskové organizácie, a to z dôvodu pripravenosti reagovať s cieľom zachovať kontinuitu poskytovaných služieb.

